

TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİ ÜZERİNE
TMMOB GÖRÜŞÜ

ANKARA
2011

GİRİŞ

Türkiye, 1980'li yıllardan itibaren uluslararası sermayenin istemlerine uygun olarak enerjiden haberleşmeye, eğitimden sağlığa, tarımdan sosyal güvenliğe kadar hemen tüm alanlarda yapısal bir değişim programına tabi tutulmaktadır. Ülkemizde giderek artan bir ivmeyle sanayi yatırımı azalmakta, üretim ve çalışma ilişkileri esnekleştirilmekte, kentsel mekanlar dönüştürülmekte, mekanlar dönüştürüldükçe enformel işgücü işsizlik oranı ile doğru orantılı büyümekte ve bunlara makro ve mikro düzeydeki ekonomik kriz etkileri de eklenince çıkan krizlerin sık ve dayanılmaz boyutları yoksullaşma sürecini kronik hale getirmektedir. Bu çerçevede istihdam daralmakta, işsizlik artmakta, ücretler ve örgütlenme düzeyi gerilemektedir.

Neoliberal ekonomi politikalarının yönlendirdiği esnekleşme, işyerinin parçalanması ve fabrikanın yok olması ya da işin parçalanması süreçlerinde, mühendislik, çoğu zaman bu politikaların bir aracı olarak kullanılmaktadır. Tüm mesleklerde olduğu gibi mühendislik ve mimarlık mesleği de hak ettiği saygınlığı kaybetmektedir. Basit iş akdiyle istihdam ilişkisine dönüştürülen lisans diplomalı meslekler, meslek lisesi diplomalarıyla ikame edilebilmektedir.

Ülkemizde mühendislik meslek alanlarını da ilgilendiren, üretim süreçlerine yönelik düzenlemelere ve sanayi politikalarına bakıldığında; toplumsal fayda anlayışından uzak, kalkınma, refah ve istihdamı göz ardı eden, plansız ve kurlsız bir yaklaşım egemendir. Bu genel yaklaşıma uygun biçimde mühendislik eğitimi, kamu ve toplum yararı yerine, yalnızca sermaye güçlerinin çıkarlarına hizmet eden bir anlayışla ve eğitim sürecine dahil unsurların yeterli olanaklarla ve bilimsel bir anlayışla desteklenmediği koşullarda gerçekleştirilmektedir.

Küresel kapitalist dünyaya entegrasyon çalışmalarının hızla yürütüldüğü günümüzde, ülkemize biçilen roller irdelendiğinde görülmektedir ki; IMF ve DB'nin koyduğu şartlar doğrultusunda eğitim ve öğretim hizmetleri piyasa ve sermayenin hizmetine sunulmakta, eğitim metalaştırılmaktadır. Üniversite yapısındaki değişim, “şirket” ve “müşteri odaklı” bir tarza yönelmekte ve “müfredat” buna uygun biçimde yeniden yapılandırılmaktadır.

Bu politikaların doruk uygulamalarını gerçekleştiren AKP iktidarı döneminde, eğitim alanında görülen temel yönelim, üniversite sayısındaki

hızlı artış ve nitelikli işgücünü bir “maliyet” unsuru olarak görüp ucuz emek sömürüsüne dahil etmekte somutlanmaktadır

Üniversitelerimizde bilimsel araştırmalara gerekli kaynaklar ayrılmayarak, bilimsel gelişmelerin önüne geçilmekte, sanayi ile ilişkiler toplumun ihtiyaçlarına göre değil, sadece sermayenin ihtiyaçlarına göre yapılanmakta, bilim, piyasa ekonomisinin belirlediği amaca yönelik kullanılmaktadır.

Meslek disiplinlerimiz açısından mühendislik-mimarlık fakültelerinin eğitimini kaliteli hale getirmek, fakültelerin alt yapı, donanım ve öğretim elemanı alanındaki eksikliklerini gidermek için çalışma yapılması gerekirken, “her il’e bir üniversite” anlayışı ile bu gereklilikler dışlanmış; her düzeyde yetersizlik ve deformasyon egemen olmuştur. Bu durum mevcut sanayi politikalarıyla birlikte işsizlik olgusunu da besleyen bir faktörü oluşturmaktadır.

Mühendislik alanındaki eğitimde gerek açılan okullar gerek artırılan kontenjanlar açısından planlama anlayışının olmaması özellikle belirli bölümlerden mezun mühendislerin istihdam sorununu artırdığı gibi bu kitlenin mesleki kimliklerinde erozyon yaratmaktadır. Üretim süreçlerinde ortaya çıkan değişim, mühendisleri yeniden biçimlendirmekte, mesleki formasyonlarını değiştirmekte, istihdamı daraltmaktadır. İşsizliğin artması ücret politikalarını olumsuz yönde etkilemekte ve mühendislerin emeği ile orantılı ücret almalarını engellemektedir.

Eğitim, istihdam ve üretim ilişkilerinin planlı bir şekilde ele alınmamasından dolayı lisans eğitiminde edinilen bilgilerin önemli bir bölümü çalışma hayatında pratik karşılığını bulamamaktadır. Bu durum mesleğe karşı yabancılaşmanın yanı sıra mesleki körelmeye de neden olmaktadır.

Ülkemizde yürütülen neo liberal politikalar doğrultusunda mühendislik alanlarıyla ilgili birçok konuda olduğu gibi eğitimde de bilimsel gerçeklerden uzak ve kaos yaratacak düzenlemelere imza atılmaktadır. Son olarak 13.11.2009 tarih ve 27405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan teknoloji fakülteleri bu durumun en somut örneklerinden biridir.¹

¹ Ek-1 2009/15546 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

TEKNİK ÖĞRETMEN OKULUNDAN TEKNOLOJİ FAKÜLTESİNE

Sanayi ve teknoloji alanında, eğitilmiş teknik personel açığını kapatmak amacıyla 1930'lu yıllarda sanat enstitüleri, endüstri meslek liseleri, teknisyen okulları, teknik liseler ve kız meslek liseleri eğitim ve öğretime başlamıştır. Mesleki ve teknik okulların atölye ve meslek dersleri öğretmenlerini yetiştirmek üzere 1937 yılında ilk erkek teknik öğretmen okulu Ankara'da açılmıştır. Daha sonraki yıllarda sayıları artan ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı dört yıllık eğitim ve öğretim veren erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulu olarak adlandırılan yüksek teknik öğretmen okulları; 18.06.1987 tarihinde 2809 sayılı Yasa ile değiştirilerek kabul edilen 28.03.1983 tarihinde çıkarılmış 41 sayılı KHK ile teknik eğitim fakültelerine dönüştürülmüş ve üniversitelere bağlanmıştır.

12.05.1992 tarihinde yayımlanan 3795 sayılı Kanun,² bütünüyle mühendis ve mimarlar dışındaki teknik elemanların unvan, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektedir. Bu Yasa'nın 3. maddesinin (d) bendi, lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunları ile kız teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulunun ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olanlara "teknik öğretmen" unvanı verilmesini öngörmüştür.

3795 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (e) bendi teknik öğretmen unvanını kazananlara, belli bir programı başarıyla tamamlamaları koşuluyla kendi dallarında mühendis unvanı verilmesini düzenlemektedir. Teknik eğitim fakülteleri ile mühendislik fakülteleri arasındaki formasyon farkını kapatmaya yönelik olarak yapılan yasal düzenlemeye ek olarak, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 07.08.1992 tarihinde "Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği" ³ çıkarılmıştır.

² Ek-2 3795 Sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun

³ Ek-3 Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği

13.11.2009 tarih ve 27405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bazı yükseköğretim kurumları bünyesinde bulunan teknik eğitim fakülteleri, mesleki eğitim fakülteleri, mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, ticaret ve turizm eğitim fakülteleri ile Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinin kapatılmasına ve aynı yükseköğretim kurumlarına bağlı olarak yeni fakülteler kurulmasına karar verilmiştir. Bu kararname ile 21 Teknik Eğitim Fakültesi kapatılarak yerine teknoloji fakültesi kurulmuştur.

TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİNİN KURULUŞ SÜRECİNDE TMMOB’NİN YAKLAŞIMI

Teknoloji fakültelerinin kuruluş süreci, YÖK ve ilgili üniversiteler eliyle adeta gizli bir şekilde yürütülmüştür. Eğitim fakültelerinin kapatılarak teknoloji fakültelerinin açılmasının gerekçesi, teknoloji fakültelerinin hangi alanda ne gibi bir eğitim ve unvan vereceği, hangi bölümlerin kurulacağı vb. konularda kamuoyu ve konunun doğrudan tarafı olan TMMOB bilgilendirilmemiş ve görüş alışverişinde bulunulmamıştır.

13.11.2009 tarihinde yayımlanan Bakanlar Kurulu kararının hemen arkasından TMMOB ve bağlı odalar, konuyla ilgili görüşlerini kamuoyu ile paylaşmış ve söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı ile YÖK kararını yargıya taşımıştır.⁴

Genel olarak bakıldığında TMMOB ve bağlı odaların teknoloji fakültelerinin kurulmasına ilişkin kararın arkasından oluşacak duruma ilişkin görüşleri, öngörülleri ve uyarıları şu çerçevede özetlenebilir:

- Meslektaşlarımızın %25’inin işsiz ya da meslek dışı işlerde çalıştığı ve yılda ortalama 25.000 yeni mühendisin mezun olduğu gerçeği göz önüne alınırsa bu kararın bir keyfîlik ve plansızlık içerdığı ortadadır.
- Bilimsel, teknik ve akademik veriler, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde uygulanan programın mühendislik unvanı elde edilmesi için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Teknik öğretmen yetiştirmek üzere programlanmış fakültelerin adlarının değiştirilerek mühendis yetiştirmesi sağlanamayacağı gibi teknik öğretmenlerin unvanlarının değiştirilmesiyle mühendis olamayacakları da açıktır.

⁴ Ek-4 TMMOB ve EMO’nun Konuya İlişkin Basın Açıklamaları ve Kurum Yazışmaları

- Mevcut durumda tekniker ve teknisyenlerin görevini, uygulama mühendisi veya teknoloji mühendisi adı altında yeni bir kavrama yükleyerek, yetki ve sorumluluk açısından “mühendisleştirilen” ya da mühendisi sadece teknoloji uygulayan bir niteliğe indirgeyerek “teknisyenleştirilen” bir anlayış kabul edilemez.
- ABD’de ve Avrupa’da birçok ülkedeki “mühendislik teknolojist/teknoloğu” yerine Türkçe çevirileri ters sözcük sırasınca yapılarak “teknoloji mühendisi” veya “uygulama mühendisi” adı kullanılmaktadır. Böylece, teknoloji fakültelerinden mezun olacakların, mühendislerin yetki ve sorumluluk alanlarına sokulmak istendiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun da ötesine gidilerek ülkemizde kurulan teknoloji fakültelerinde mühendislik bölümleri açılmıştır.
- Meslek liseleri mezunlarının üniversite sınav girişlerine ilişkin katsayı karmaşası yaratılırken, meslek liselerine öğretmen yetiştirilen eğitim fakültelerinin kapatılması iç tutarlılık açısından da ayrıca ele alınmalıdır. Ülkemizde iş dünyası sürekli olarak nitelikli ara eleman ihtiyacına vurgu yaparken; teknoloji fakülteleri kurulumuyla birlikte, ara eleman yetiştirecek eğitim kadrolarının bir yıllık formasyon eğitimiyle yetiştirilmesinden de söz edilmektedir.
- İş dünyasının ihtiyacı olan nitelikli ara eleman ve tekniker yetiştirilmek isteniyorsa, meslek yüksekokullarının eğitim kalitesinin artırılması zorunludur. Eğer teknik ve mesleki eğitim fakülteleri için ihtiyaç fazlası olduklarına yönelik belirleme yapılmışsa, bu kaynağın nitelikli ara eleman yetiştirmek için meslek yüksekokullarıyla ilişkilendirilerek kullanılması daha yerinde bir seçenek olacaktır.
- Yükseköğretim Yasası’nda açık bir şekilde “bir fakülte ya da yüksekokulda, aynı veya benzer nitelikte eğitim-öğretim yapan birden fazla bölüm bulunamaz” denilmektedir. Yasa’nın bu amir hükmü, farklı ad altında fakülte kurulmak suretiyle bertaraf edilemez. Bir fakülte bünyesinde aynı veya benzer nitelikte eğitim-öğretim yapan birden fazla bölüm bulunmasının yaratacağı sakıncalar, farklı fakülte bünyesinde kurulacak aynı ad altındaki bölümler için de geçerli olacaktır.
- YÖK’ün isimleri değiştirilen teknik eğitim fakültelerinin kadro ve fiziksel olanaklarıyla teknoloji fakültesi mühendislik bölümlerinin

kurulmasını tanınması, teknik eğitim fakülteleri ile mühendislik fakültesi arasındaki formasyon farkını kapatmaya yönelik olarak yapılan 3795 sayılı Yasa'yla ve daha önce çıkarmış olduğu yönetmelikle gelişmektedir. Buna göre; mühendislik unvan ve formasyonuna sahip olmayan öğretim üyelerinin bulunduğu teknik eğitim fakültelerinde (teknoloji fakültesi) mühendislik eğitimi verilmesi açıklanamaz.

HUKUKSAL SÜREÇ

TMMOB ve EMO, 2010 yılı Temmuz ayında teknoloji fakültelerinin bünyesinde mühendislik bölümlerinin açılmasına dair YÖK Yürütme Kurulu Kararı ile kararın dayanağı olan 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptali ve yürütmenin durdurulması istemi ile dava açmışlardır. Açılan davalarda Danıştay 8. Dairesi, TMMOB ve EMO nun yürütmenin durdurulması istemini reddetmiş olup yargılama halen devam etmektedir.

YÖK'ün davaya verdiği cevaplardan aslında teknik eğitim fakültelerinin neden kapatılıp aynı üniversitelerde teknoloji fakülteleri olarak yeniden açıldıklarına ilişkin gerekçeler aşağıda açıklanmaktadır. Burada en önemli dayanak olarak "Teknik eğitim mezunlarının, %5'e kadar olan sayıda teknik öğretmen olarak atanabilmesi" gösterilmektedir. Mühendislerin %25 kadarı işsiz veya meslek dışı işlerde çalışırken, bu işsiz ordusuna, plansız bir şekilde yeni oluşturulan ünvanlarla daha fazla üniversite mezunu eklemek, aslında primitif bir "günü kurtarma" çabasından ibarettir.

"1981 yılında, Ankara ve İstanbul'da olmak üzere, teknik ortaöğretime öğretmen yetiştiren 2 "Yüksek Teknik Öğretmen Okulu" bulunmaktaydı. Bu iki yüksekokul, 1982 yılında üniversite bünyesine alındı ve adları, "Teknik Eğitim Fakültesi" olarak değiştirildi ve aynı yıl Fırat Üniversitesi bünyesinde de bir Teknik Eğitim Fakültesi (TEF) kuruldu. Böylece Teknik Eğitim Fakültesi sayısı 3 oldu. Ancak, 2008 yılına gelindiğinde, TEF'in sayısı 19 olmuştu. Bu fakülteler 2008'de yılda toplam olarak, yaklaşık beş bin mezun verdiler. Ancak, bu fakültelerin mezunlarından ancak %5'e kadar olan sayıda, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından Mesleki ve Teknik Ortaöğretime "Teknik Öğretmen" olarak atanabiliyordu. Örneğin "KPSS 2005'de elektrik öğretmenliğine başvuran 1669 adaydan 2006 yılında ancak 19'u atanmıştı (Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi (TYS), YÖK, 2007, Sayfa:112).

Teknik Eğitim Fakülteleri mezunları, MEB tarafından istihdam edilemediği için ilgili sektörlerde çalışmak zorunda kaldıklarında, “teknisyen”, “tekniker” ve “mühendis” hiyerarşik zincirinin neresinde konumlandırılabileceğine dair herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Endüstride, “Teknik Öğretmenlerin” unvan ve statülerinin belirsizliğinin yol açtığı çok büyük zorluklar yaşanmaktadır. Bu durum mesleki ve teknik eğitime olan ilgiyi azaltmakta, öğrencilerde moral çöküntüsüne ve motivasyon kaybına ve gelecekte ümitsizliğe yol açmaktaydı. Mezunlarda ise hayal kırıklıklarına ve sosyal problemlere dönüşmekteydi.

Teknik Eğitim Fakülteleri mezunları bir süredir sorunlar yaşamaktaydı. Şöyle ki, son yıllarda, bu fakülte mezunları, %5'e kadar olan sayıda “Teknik Öğretmen” olarak atanabilmekteydi. Sektörde, endüstride çalışmak istediklerinde, aldıkları eğitim düzeyine tekabül eden bir yetki ve unvanları yoktu.”

YÖK, teknik eğitim fakültelerinin kapatıldığına ve şu anda öğrenim gören öğrencilerinin mezun olmasından sonra 2015'e kadar tamamen ortadan kalkacağına vurgu yapmaktadır. Teknik eğitim fakültesinden mezun olacakların ve olmuş olanların mühendis ünvanını alabilmeleri için 3795 sayılı yasaya tabi olduklarının altını çizen YÖK, teknoloji fakültelerinin de teknik eğitim fakültelerinin devamı olarak değil yeni açılan fakülteler olarak hizmet vereceğini bildirmektedir.

“Kapatılan fakültelerdeki mevcut öğrenciler hangi şartlarda alınmışlarsa o şartlar çerçevesinde eğitim-öğretimlerini tamamlayacaklardır, ve mezun olmaları durumunda “teknik öğretmen” unvanı alacaklardır. “Mühendis” unvanını almaları için 3795 sayılı yasadaki hükümlere tabidirler. Ayrıca, daha önceki yıllarda Teknik Eğitim Fakültelerinden mezun olmuş teknik öğretmenler de “mühendis” unvanını almak istemeleri durumunda yine 3795 sayılı yasadaki hükümlere tabidirler. Diğer taraftan, yukarıda verilen “...teknik öğretmen yetiştiren program sonrasında mühendis unvanı verilecek olması da yasaya ve hukuka aykırıdır” ifadesi ile kastedilen Teknik Eğitim Fakülteleri, isim değiştirilerek Teknoloji Fakültesine dönüştürülmüştür. Dolayısıyla Teknik Öğretmen yetiştiren fakülteden mühendis yetişmeyeceği kastediliyor, bu ifade, yapılan düzenlemenin doğru anlaşılmadığı anlamına gelmektedir.”

.....

“Teknik Eğitim Fakülteleri kapatılmıştır ve öğrencileri mezun olduğunda, en geç 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Bakanlar Kurulu Kararıyla kapatılmış

olacaktır. Kapatılan fakültelerin bulunduğu üniversitelerin bünyesinde “Teknoloji Fakülteleri” kurulmuştur. Yani Teknoloji Fakülteleri Teknik Eğitim Fakültesinin yerine kurulmuş ya da Teknik Eğitim Fakülteleri Teknoloji Fakültelerine dönüştürülmüş değildir. Teknoloji Fakültelerinin bölümleri; müfredat, öğretim kadrosu ve öğrenci kabulü yönlerinden mühendislik bölümleri ölçütlerini uygulayacaklardır. Bilindiği gibi yükseköğretim üniversitemiz bünyesinde yapılmakta, dereceler üniversiteler tarafından verilmektedir. Teknoloji Fakülteleri ilk defa kurulduğundan, sağlıklı bir yapıda kurulabilmesi için öneriler oluşturmak üzere, YÖK bünyesinde ilgili fakültelerin dekanları, üniversite rektörleri ve çalışma grupları ile Teknoloji Fakültelerinin yapılandırılması konusunda üniversitelere tavsiye niteliğinde bilgiler üretilmiştir. Üniversiteler, mevcut mühendislik bölümlerinde nasıl eğitim-öğretim yapıyorlarsa, Teknoloji Fakültesi bünyesindeki Mühendislik bölümlerinde de öyle eğitim-öğretim vereceklerdir.”

YÖK, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında, öncelikli olarak mühendislik fakülteleri bulunan ve ağırlıklı olarak mühendis formasyonuna sahip öğretim elemanlarının yoğun olduğu üniversitelerin, teknoloji fakültelerine öğrenci alımını gerçekleştirmiştir. Bu durum yeni kurulan teknoloji fakültelerinde, mühendislik eğitimi verileceğini göstermektedir.

“Teknoloji Fakülteleri, en yaygın olarak ABD’de olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde mevcuttur. Teknoloji Fakültesi bünyesinde Mühendislik (Engineering) ve Mühendislik Teknolojisi (Engineering Technology) bölümleri vardır. Örneğin Mechanical Engineering (Makina Mühendisliği) ve Mechanical Engineering Technology (Makina Mühendisliği Teknolojisi) gibi.

Mühendislik bölümü mezunlarının unvanı “mühendis”, Mühendislik Teknolojisi bölümü mezunlarının unvanı “teknolojist” veya “teknolog” olmaktadır. Mühendislik Teknolojisi programlarında daha az matematik ve teori verilmektedir. Mühendislik Teknolojisi programı, 4 yıl süren ve lisans derecesi veren, uygulamaya ve imalata yönelik bir eğitimidir. Mühendislik programı daha teorik, araştırma ve tasarımın ağırlıklı olduğu ve daha çok matematik okutulan programdır.

Genel olarak, Mühendislik programı mezunu “tasarım yapan”, Mühendislik Teknolojisi mezunu ise “tasarımı uygulayan” olarak görülmektedir. “Teknolojistin” unvan, yetki ve sorumluluğu bizim mevzuatımızda henüz mevcut değildir. Hukuki altyapı hazırlandığında Teknoloji Fakülteleri bünyesinde Mühendislik Teknolojisi (Engineering Technology) programları da açılabilir. Teknolojist veya

benzeri unvanların yasal çerçevesi henüz oluşmamış olduğu için Türkiye’de Teknoloji Fakültesi bünyesinde önce Mühendislik (Engineering) bölümleri kurulmuştur. Yasal düzenlemeler yapıldıktan sonra mühendislik teknolojileri bölümleri de açılacaktır.”

Gelinen süreçte izlenildiği kadarıyla öğrenci alan bölümlerin müfredat, donanım ve öğretim elemanı kadrosu ile birlikte mühendislik eğitimi vermesi öngörülmektedir. Ancak söz konusu fakültelerin mevcut öğretim elemanı kadrosunun büyük ölçüde mühendis kökenli olmaması, bu fakültelerin vermeyi planladıkları mühendislik eğitimi yolunda çok büyük bir engel oluşturmaktadır.

Somut örnek vermek gerekirse, Gazi Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Otomotiv Mühendisliği Bölümü’nde görev yapan 14 öğretim üyesinin neredeyse hiçbiri mühendis kökenli değildir. Mühendislik eğitimi almamış ve mühendislik nosyonuna sahip olmayan öğretim üyelerince verilen bir mühendislik eğitimin nasıl mümkün olabileceği ayrı bir merak konusudur. Aynı Fakültenin İnşaat Mühendisliği Bölümü’nde ise 13 öğretim üyesinin sadece 4’ü mühendis kökenlidir. Aynı üniversitenin Mühendislik Fakültesi’nin aynı ismi (İnşaat Mühendisliği Bölümü) taşıyan bölümü olduğu da dikkate alındığında, kurulan Teknoloji Fakültesi ile bu eğitim alanında hangi boşluğun doldurulmaya çalışıldığı hiç anlaşılamamaktadır.

Sonuç olarak 2009 yılında 152 farklı fakülteden mühendis mezun olurken, bu fakültele 2010’da 7 tane daha yeni mühendislik fakülteleri eklenmiştir.

MÜHENDİSLİK VE EĞİTİMİ

Bilim çevrelerince mühendislik kısaca “Bilim yoluyla elde edilmiş tüm bilgilerden; akıl ve deneyim yoluyla somut sentezlere vararak, insana ya da daha genel kapsamıyla canlıya yararlı oluşumları yaratma gücü ve çabası” olarak tanımlanmaktadır.

ABD’deki mühendislik programlarını akredite eden kuruluş ABET (Accreditation Board of Engineering and Technology) ise mühendisliği; “Mühendislik; eğitim, deneyim ve uygulama ile edinilen matematik ve doğa bilimleri bilgisinin, doğal güç ve kaynakların insanlık yararına ve sürdürülebilirlik ilkeleri dikkate alınarak ve mühendislik etiği gözetilerek kullanılması için yöntemler geliştirme uğraşdır”. Şeklinde tanımlamıştır.

Mühendisliğin başkaca tanımları ise kısaca şöyledir;

“Mühendislik, doğadaki ve sosyal hayattaki kaynakları, olayları insanlığa daha fazla fayda sağlamak amacıyla matematiğin ve temel bilimlerin ilkeleri ve yöntemleri ile yöntem, sistem, süreçler ve teknolojiler araştıran, planlayan, projelendiren, üreten bir meslek, uygulamalı bir bilim dalı olarak tanımlanır. Mühendislik, belirtilen etkinlikleri güvenli, ekonomik, çevreye uygun ve estetik olarak gerçekleştiren bir meslek dalı ve aynı zamanda sanat dalıdır. Mühendislik bilimleri, buna göre matematik, fizik, mekanik, istatistik bilimleri yanı sıra sosyal ve ekonomi bilimlerini, çevre bilimleri ve güzel sanatlar yaklaşımlarını içerir.”

“Matematik, doğa ve güncel mühendislik bilimleri bilgilerine dayanan bir eğitime ek olarak deneyim ve uygulama ile kazanılan formasyonu kullanarak vardığı somut sentezlerle evrensel ve insanlık yararına problemleri ve gereksinimleri belirleyerek ve bunlara yanıt vermek üzere ekonomiklik, doğal kaynaklarla ilgili sürdürülebilirlik ilkelerini dikkate alarak ve mühendislik etiğini gözeterek; teknik ağırlıklı ekipmanların, ürünlerin, proseslerin, sistemlerin, yöntemlerin ya da hizmetlerin tasarımı, doğrulanması, hayata geçirilmesi, işletilmesi, bakımı, dağıtımı, teknik satışı ya da danışmanlık ve denetiminin yapılması ve bu amaçlarla araştırma-teknoloji geliştirme ve inovasyon (ATGİ) faaliyetlerinde bulunulması işlevine mühendislik denir.”

Bu değişik tanımlamalardan yola çıkarak ve mühendisliğin temel niteliklerini dikkate alarak, kapsamlı bir mühendislik tanımlamasında esas alınan bilgi, formasyon ve tasarım olarak belirtilen unsurlar mühendis kimliği için kritik görülen temel nitelikler olarak değerlendirilmektedir.

“Eğitim” terimi ise meslek eğitimi veya kültürel ya da sosyo-kültürel bir hareket olarak kabul edilen öğrenme etkinliklerinin niteliğini belirtir. Dolayısıyla üniversitelerde verilecek eğitimin belirli bir amaca hizmet etmesi ve kişiye, hem kendisine hem de topluma yararlı olmasını sağlayacak donanımı kazandırması beklenir. Anayasa ve yasalarda yükseköğrenime dair öngörülen amaç da budur. Yükseköğretimin bu amacı sağlayacak şekilde, ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda planlanması gereklidir.

Ancak ülkemizdeki duruma bakılacak olursa; toplumun ihtiyaç ve beklentileri ile üniversitelerimizde verilen eğitimin uyumlu olduğunu söylemek mümkün değildir. Ülkemizdeki yükseköğrenim sistemi

incelendiğinde, gerek kurum gerek disiplin sayısı açısından bir planlamanın bulunmadığı ve bilimsel ölçütlerin göz önüne alınmadığı görülmektedir.

Ülkemizde halen farklı adlar altında 152 fakültede mühendislik eğitimi verilmektedir. Her yıl mühendislik fakültelerine 60 binin üzerinde yeni öğrenci kaydolmaktadır. Alınan öğrenci kadar mezun verildiğini varsayarsak, yılda ortalama 60.000 yeni mühendis iş hayatına atılıyor demektir. Oysa, meslek alanında var olan işsizlik çok yüksek boyutlardadır. Hal böyle iken bilimsel gereklere ve ülke gerçeklerine göre değil sadece subjektif nedenlerle fakülteler açılması, sonuçları itibariyle kolay çözülemeyecek sorunlar ve tahribatlar yaratmaktadır.

Mühendislik mesleği insan odaklı bir meslektir. Mesleğin öznesi insandır. Meslek toplumun güvenliği ve sağlığı ile yakından ilgilidir. Bu nedenle, mühendislik fakültesi kurulurken eğitimin kaliteli ve fakültenin alt yapı donanımının tam olması zorunludur.

Eğitimin kalitesini doğrudan etkileyecek en önemli unsurlardan birisi de öğretim elemanı sayısı ve niteliğidir. Mühendislik fakültelerinde, bazı büyük şehirlerdeki üniversiteler de dahil olmak üzere, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının 100-150, hatta daha da yukarılara çıktığı görülmektedir. Halen birçok yeni üniversitede yeter sayıda ve nitelikli öğretim elemanı bulmada güçlük çekilmekte, bu nedenle yasal olarak kuruluşu gerçekleşmiş öğretim kurumları faaliyete geçirilememektedir.

2009/2010 öğretim döneminde ülkemizdeki 141 üniversitede 132 ayrı mühendislik ve mimarlık programında öğretim yapılmıştır. Bu bölümlerin birçoğunda, güncel müfredat, yeterli sayıda öğretim üyesi ve çağdaş laboratuvar imkanlarıyla eğitim yapıldığını söylemek mümkün değildir. Türkiye’de mühendislik eğitiminin yapıldığı bu bölümlerin pek çoğunda çağdışı kalmış ders programları; laboratuvar, derslik, kütüphane, öğretim üyesi ve görevlisi yetersizliği söz konusudur. Kısaca çağdaş standartlardan uzak bir eğitimle mühendis yetiştirilmektedir.

Yeterli fiziki alt yapı ve öğretim elemanına sahip olmadan açılan mühendislik-mimarlık fakülteleri ve ülkenin ihtiyaçları dikkate alınmadan mühendis ve mimar yetiştirmeye yönelik olarak uygulanan eğitim politikaları, mesleki eğitim alanındaki en önemli alt yapı sorunlarının başında gelmiştir. Mühendislik ve mimarlık alanında arz fazlası bulunması sebebiyle mevcut mimar ve mühendislerin %25’i işsiz veya meslekleri dışında alanlarda çalışmak zorunda kalmaktadır.

28 Ekim 2010 tarihinde, YÖK'ün "Dünyada ve ülkemizde gelişmelere paralel olarak açılması uygun görülen ön lisans ve lisans diploma programları, öğrenci sayılarının azaltılmasının/artırılmasının uygun olduğu düşünülen mevcut programlar ile birinci ve ikinci öğretim türlerinin yaygınlaştırılması konularında" TMMOB'den görüş istediği ilgili yazıya gönderilen cevap Mühendislik, Mimarlık ve Şehir Plancılığı eğitiminde gelinen noktaya dair TMMOB'nin en güncel tespitidir.⁵

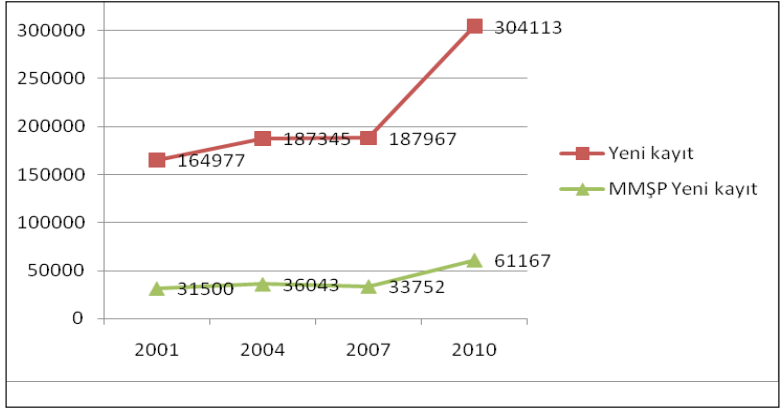
SONUÇ

Sermayenin sınırsız hareketliliğini ifade eden kapitalist küreselleşme çağında sermaye, yaşamın bütün alanlarına egemen olmaktadır. Bu süreçte ülkemiz, uluslararası sermayenin küresel istemlerine uygun olarak tüm alanlarda yapısal bir dönüşüm programına tabi tutulmaktadır. Uluslararası sermaye çevrelerinin çıkarları doğrultusunda ve ayrıca AB ile uyum adı altında sunulan bu dönüşümden; tüm yaşamımızın yanı sıra mühendislik uygulamaları, mühendislerin sosyal konum ve koşulları da doğrudan olumsuz biçimde etkilenmektedir.

Bu durumun somut göstergeleri; insan yaşamının her aşamasından sorumlu olan mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığının hızla işlevsizleştirilmesidir. Bilim, akıl ve mesleki birikim dışlanarak yaşam çevrelerinin, alanlarının ve kaynaklarının tahrip edilmesidir. İşlevsizleştirilen meslek insanların hızla işsizleşmesi, ücretli mühendislerin toplum içindeki konumunu yitirmesi, kimliksizleşmesi ve yoksullukla baş başa bırakılmasıdır.

Hal böyleyken plansız ve programsız bir biçimde her il'e bir üniversite açılmasının, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin kapatılarak teknoloji fakültelerine dönüştürülmesinin mühendislik ve mimarlık alanlarına yeni sorunlar ekleyeceği açıktır. Son 3 yılda mimar, mühendis, şehir plancılığı eğitimine yeni kayıtlarda %81 artışa işaret eden aşağıdaki tablo durumu daha net olarak göstermektedir.

⁵ Ek-5 TMMOB'nin 25.12.2010 tarih ve 2123 Sayılı YÖK'e Yazısı

Mühendislik-mimarlık mesleği özel bir eğitimi gerektirir. Mesleğin uygulama alanlarının geniş olması itibarıyla eğitimin niteliği; doğa ve kültürel çevrenin tahribi, birey ve toplum sağlığının riske girmesi gibi kamusal alana zarar verebilecek pek çok uygulamaya neden olabilmektedir. Mühendislik-mimarlık mesleği altyapı sorunları çözülmüş, çağdaş ve bilimsel niteliklere sahip kaliteli bir eğitimi zorunlu kılmaktadır.

Ülkemizde var olan mühendislik-mimarlık fakültelerinin eğitimi kaliteli hale getirmek, fakültelerin alt yapı, donanım ve öğretim elemanı alanındaki eksikliklerini gidermek için çalışma yapılması gerekirken, siyasi konjonktüre dayalı olarak alınan bu ve benzeri kararların kamu yararına uygun olduğunu söylemek mümkün değildir.

Yükseköğretime ilişkin alınan “çok sayıda niteliksiz mühendis-mimar yetiştirmek ve yine çok sayıda donanımsız üniversite, fakülte açma” kararları yerine, var olan fakültelerin ihtiyaçlarının karşılanarak, sorunların giderilmesine yönelik kararlar alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak; yeni kurulan teknoloji fakültelerindeki mühendislik bölümleri önümüzdeki süreçte mühendislik mesleğimizi, yetki ve sorumluluk alanlarımızı tam bir karmaşaya sürükleyecek ve meslek alanımızdaki istihdam sorununu artıracaktır. Bu nedenle konu daha da içinden çıkılmaz bir aşamaya gelmeden, meslek odaları başta olmak üzere ilgili taraflarını da kapsayacak biçimde yeniden gözden geçirilmelidir.

BAKANLAR KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2009/15546

Bazı yükseköğretim kurumları bünyesinde bulunan teknik eğitim fakülteleri, mesleki eğitim fakülteleri, mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, ticaret ve turizm eğitim fakülteleri ile Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinin kapatılması ve aynı yükseköğretim kurumlarına bağlı olarak yeni fakülteler kurulması hakkındaki ekli Kararın yürürlüğe konulması; Millî Eğitim Bakanlığının 28/9/2009 tarihli ve 25377 sayılı yazısı üzerine, 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Kanunun ek 30 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 2/11/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. ARINÇ
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. BABACAN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

F. N. ÖZAK
Devlet Bakanı V.

H. YAZICI
Devlet Bakanı

F. N. ÖZAK
Devlet Bakanı

B. YILDIRIM
Devlet Bakanı V.

F. ÇELİK
Devlet Bakanı

E. BAĞIŞ
Devlet Bakanı

S. A. KAVAF
Devlet Bakanı

C. YILMAZ
Devlet Bakanı

S. ERGİN
Adalet Bakanı

S. ERGİN
Millî Savunma Bakanı V.

B. ATALAY
İçişleri Bakanı

B. ATALAY
Dışişleri Bakanı V.

M. ŞİMŞEK
Maliye Bakanı

N. ÇUBUKÇU
Millî Eğitim Bakanı

M. DEMİR
Bayındırlık ve İskân Bakanı

R. AKDAĞ
Sağlık Bakanı

B. YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

M. EKER
Tarım ve Köyüşleri Bakanı

Ö. DİNÇER
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

N. ERGÜN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

T. YILDIZ
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. GÜNAY
Kültür ve Turizm Bakanı

V. EROĞLU
Çevre ve Orman Bakanı

2/11/2009 TARİHLİ VE 2009/15546 SAYILI
KARARNAMENİN EKİ

KARAR

MADDE 1 – (1) Ekli listede belirtilen yükseköğretim kurumları bünyesinde bulunan ve aynı listenin (A) sütununda gösterilen fakülteler kapatılmış ve (B) sütununda yer alan fakülteler aynı yükseköğretim kurumlarına bağlı olarak kurulmuştur.

(2) Bu Karar uyarınca kapatılan fakülteler, mevcut öğrencilerin mezuniyetlerine kadar eğitime devam eder.

(3) Bu Kararın uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulama esaslarını belirlemeye Yükseköğretim Kurulu yetkilidir.

MADDE 2 – (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

LİSTE

<u>S.NO</u>	<u>YÜKSEKÖĞRETİM KURUMUNUN ADI</u> <u>KURULAN FAKÜLTE</u>		<u>KAPATILAN FAKÜLTE</u>
1-	Adıyaman Üniversitesi	Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
2-	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
3-	Amasya Üniversitesi	Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
4-	Batman Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
5-	Cumhuriyet Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
6-	Dumlupınar Üniversitesi	Simav Teknik Eğitim Fakültesi	Simav Teknoloji Fakültesi
7-	Düzce Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
8-	Fırat Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
9-	Gazi Üniversitesi	Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi	---
10-	Gazi Üniversitesi	Mesleki Eğitim Fakültesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi
11-	Gazi Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
12-	Gazi Üniversitesi	Ticaret ve Turizm Fakültesi	Turizm Fakültesi
13-	Gezbe İleri teknoloji Enstitüsü	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
14-	Karabük Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
15-	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Of Teknik Eğitim Fakültesi	Of Teknoloji Fakültesi
16-	Kırklareli Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
17-	Kırklareli Üniversitesi	Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi	Turizm Fakültesi
18-	Kocaeli Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
19-	Marmara Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
20-	Mersin Üniversitesi	Tarsus Teknik Eğitim Fakültesi	Tarsus Teknoloji Fakültesi
21-	Muğla Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
22-	Nevşehir Üniversitesi	Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi	Turizm Fakültesi
23-	Pamukkale Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
24-	Sakarya Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
25-	Selçuk Üniversitesi	Mesleki Eğitim Fakültesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi
26-	Selçuk Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi
27-	Süleyman Demirel Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi	Teknoloji Fakültesi

**BAZI LİSE, OKUL VE FAKÜLTE MEZUNLARINA
UNVAN VERİLMESİ HAKKINDA KANUN**

Kanun Numarası	: 3795
Kabul Tarihi	: 29/4/1992
Yayımlandığı R.Gazete	: Tarih : 12.5.1992 Sayı : 21226
Yayımlandığı Düstur	: Tertip : 5 Cilt : 31 Sayfa : 106

Amaç

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, mühendis ve mimarlar dışında kalan teknik personelin; eğitim seviyelerine göre unvan, yetki ve sorumluluklarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 – Bu Kanun, endüstriyel mesleki teknik öğretim veren yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile endüstri meslek lisesi, kız meslek lisesi, teknik lise ve kız teknik lisesi mezunlarının ve bu okullara denk mülga okul mezunlarının unvan, yetki ve sorumlulukları ile ilgili esasları kapsar.

Unvanlar

Madde 3 – Gördükleri mesleki teknik öğretim alanlarına göre;

- a) Endüstri meslek lisesi, kız meslek lisesi, teknik lise ve kız teknik lisesi mezunlarına, “teknisyen”,
- b) Lise üstü iki yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, “tekniker”,
- c) Lise üstü üç yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, “yüksek tekniker”,
- d) Lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunları ile kız teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulunun ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olanlara “teknik öğretmen”,

EK-2

e) Teknik öğretmen unvanını kazananlar için ilgili teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek en fazla iki yarı yıl süreli tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere dallarında “mühendis”,

Unvanı verilir.

Bu unvanlar, eğitim görülen dalın ismi ile birlikte kullanılır.

Mühendislik Programlarının Düzenlenmesi

Madde 4 – Teknik öğretmenler için düzenlenecek mühendislik programlarının uygulama esas ve usulleri, Yükseköğretim Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Mühendislik Programlarının Uygulanması

Madde 5 – Teknik öğretmenler için düzenlenecek mühendislik programları, bu Kanunun yayımını izleyen ilk öğretim yılından itibaren ilgili fakültelerce uygulamaya konulur.

Yetki ve Sorumluluk

Madde 6 – Mühendislik unvanını alanlar, kendi meslek alanlarında denk öğrenim görmüş diğer meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarına sahip olurlar.

Teknisyen, tekniker, yüksek tekniker ve teknik öğretmenlerin her meslek alanındaki yetki ve sorumluluklarına ait esas ve usuller; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun da görüşleri alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 3 üncü maddede belirtilen kurumlardan mezun olanlara da, aynı maddede öngörülen unvanlar verilir.

Madde 7 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 8 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TEKNİK ÖĞRETMENLER İÇİN DÜZENLENECEK MÜHENDİSLİK PROGRAMLARININ UYGULAMA ESAS VE USULLERİ YÖNETMELİĞİ

Amaç

MADDE 1. Bu Yönetmeliğin amacı, lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim görmek suretiyle “teknik öğretmen” unvanını kazanmış olanların “mühendis” unvanını alabilmeleri için düzenlenecek tamamlama programlarının uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam ve Dayanak

MADDE 2. 3795 sayılı Kanun’un 4. maddesi gereğince hazırlanmış olan bu Yönetmelik, lise üstü dört yıl süreyle yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve yüksek öğretmen okulu ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olarak “teknik öğretmen” unvanını kazanmış olanları kapsar.

Tamamlama Programlarının Belirlenmesi

MADDE 3. Teknik öğretmen unvanını kazanmış olanlar için hangi mühendislik dallarında tamamlama programlarının açılabileceğine ve bu programlara hangi dallardan mezun olan teknik öğretmenlerin katılabileceğine Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak Yükseköğretim Genel Kurulunca karar verilir.

Müfredat Programlarının Hazırlanması ve Onaylaması

MADDE 4. Tamamlama programlarında uygulanacak müfredat programları mühendislik fakültelerinin lisans programları esas alınmak suretiyle teknik öğretmenlik programlarının müfredatı ile mühendislik lisans programlarının müfredatı arasındaki farklılıkları giderecek şekilde hazırlanır.

Müfredat programları bir Yükseköğretim Kurulu Üyesinin kordinatörlüğünde, teknik eğitim fakülteleri öğretim üyeleri arasından üç, mühendislik fakültesi öğretim üyeleri arasından üç üye olmak üzere

Yükseköğretim Yürütme Kurulunca seçilen yedi kişilik bir komisyonca birinci fıkraya hükümlerine uygun olarak hazırlanır. Komisyon, gerektiğinde ilgili alanlarda görevli öğretim üyelerinden alt komisyon oluşturabilir.

Müfredat programları Üniversitelerarası Kurul tarafından onaylandıktan sonra uygulanmaya konulur.

Eğitim Süresi

MADDE 5. Tamamlama programlarının süresi iki yarıyıldır. Ancak, programı bu sürede bitiremeyenlere iki yarıyıl ek süre verilir. Bu sürenin sonunda da başarılı olamayanların programla ilişkileri kesilir.

Tamamlama Programlarına Giriş

MADDE 6. Tamamlama programlarının süresi iki yarıyıldır. Ancak, programının açılacağı üniversitenin rektörünün önerisi dikkate alınarak Yükseköğretim Yürütme Kurulunca belirlenir.

Tamamlama programına girebilmek için adayların, Üniversitelerarası Kurul tarafından ilgili mühendislik fakültelerine hazırlatılan ve her yıl bir defa merkezi olarak düzenlenen Yeterlik Sınavında (100) tam not üzerinden en az (50) not almaları gerekir. En az (50) not alan adaylar arasında en yüksek not alan adaydan başlamak suretiyle kontenjan sayısı kadar aday programa girmeye hak kazanır.

(Mülga son fıkraya:RG-30/03/2001-24358)

Tamamlama Programlarının Uygulanması

MADDE 7. Tamamlama programlarını uygulayacak olan teknik eğitim fakülteleri öğretim üyeleri, laboratuvar, teçhizat, atölye, stüdyo ve diğer imkanlar değerlendirilmek suretiyle Yükseköğretim Genel Kurulunca belirlenir. Tamamlama programlarının uygulanmasından ilgili fakülte dekanı sorumludur.

Ders Verecek Öğretim Üyeleri

MADDE 8. Tamamlama programlarında yer alan mühendislik dersleri, mühendislik unvanına sahip öğretim üyeleri tarafından verilir.

Diploma

MADDE 9. Tamamlama programlarını başarı ile bitirenlere ilgili dallarda “mühendis” unvanı verilir; bunların diplomalarına “3795 sayılı

Kanun uyarınca tamamlama programını bitirerek mühendis unvanını kazanmıştır” kaydı konur.

Yürürlük

MADDE 10. Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11. Bu Yönetmelik hükümlerini Yükseköğretim Kurulu Başkanı yürütür.

BASINA VE KAMUOYUNA

Tarih: 2 Aralık 2009

**BAKANLAR KURULU
TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİ KURARAK
NE AMAÇLIYOR?**

13 Kasım 2009 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile bazı yükseköğretim kurumları bünyesindeki 21 adet teknik eğitim ve mesleki eğitim fakültesi kapatılmış, yerine “teknoloji fakülteleri” kurulmuştur. Siyasi iktidar aldığı karar ile teknik ve mesleki eğitim fakültelerini teknoloji fakültelerine çevirmiştir.

Konuya ilişkin olarak çeşitli basın-yayın organlarına yansıyan YÖK’ün açıklamalarında da “İsim değiştirilerek kurulan teknoloji fakültelerinin **uygulama mühendisi** yetiştireceği” belirtilerek, Türkiye yüksek öğrenimine yeni bir bileşenin eklendiği ifade edilmektedir.

Yıllardır mühendislik eğitimi veren bölümlerin hiçbir sorunu çözülmezken, popülist ve siyasal yaklaşımla, bilimsel gerekler ve ülke gerçeklerinin dışında alınan bu tür kararların kolay çözülemeyecek sorunlar ve tahribatlar yarattığı bilinen bir gerçektir.

TMMOB ülkemiz için yüksek öğretimin önemi ve gerekliliğinin tamamen farkında olarak, siyasal iktidarı bir kez daha uyarmaktadır:

Ülkemizde var olan mühendislik-mimarlık fakültelerinin eğitimini kaliteli hale getirmek, fakültelerin alt yapı, donanım ve öğretim elemanı alanındaki eksikliklerini gidermek için çalışma yapılması gerekirken, siyasi konjonktüre dayalı olarak alınan bu ve benzeri kararların kamu yararına uygun olduğunu söylemek mümkün değildir.

Başka bir gerçek ise yükseköğretime ilişkin alınan kararlardaki plansızlıktır. Yükseköğretime ilişkin kararların ülke ihtiyacına yönelik ve planlama dâhilinde alınması gereklidir. Meslektaşlarımızın %25’inin işsiz ya da meslek dışı işlerde çalıştığı ülkemizin bir gerçeğidir. Öte yandan yılda ortalama 25.000 yeni mühendisin mezun olduğu gerçeği karşısında alınan bu kararın bir keyfilik ve plansızlık içerdiği açıkça ortadadır. Planlama yapılmaksızın alınan bu ve benzeri kararlarla binlerce genç insanımıza ve ülkemize karşı büyük bir yanlışlık yapılmaktadır.

Mühendislik-mimarlık mesleği özel bir eğitimi gerektirir. Mesleğin uygulama alanı itibariyle eğitimin niteliği, doğa ve kültürel çevrenin tahribi; birey ve toplum sağlığının riske girmesi gibi kamusal alana zarar verebilecek pek çok uygulamaya neden olabilmektedir. Mühendislik-mimarlık mesleği altyapı sorunları çözülmüş, çağdaş ve bilimsel niteliklere sahip kaliteli bir eğitimi zorunlu kılmaktadır.

Yükseköğretime ilişkin alınan “çok sayıda niteliksiz mühendis-mimar yetiştirmek ve yine çok sayıda donanımsız üniversite, fakülte açma” kararları yerine, var olan fakültelerin ihtiyaçlarının karşılanarak, sorunların giderilmesine yönelik kararlar alınması gerekmektedir.

Alınan karardan ve yapılan açıklamalardan anlaşılmaktadır ki, ülkemiz bir kez daha, fakültelerin ve bölümlerin açılıp kapatılmasındaki “keyfilik” ve “ben yaptım oldu” anlayışı ile karşı karşıyadır.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

BASINA VE KAMUOYUNA

Tarih: 23 Temmuz 2010

TMMOB'DEN ÜNİVERSİTE TERCİH KILAVUZUNA DAVA

YÖK ve ÖYSM, öğrencileri mağdur etmeye devam etmektedir. Tercih kılavuzunda basına yansıyan hatalar yanında mühendislik fakültelerini tercih edecek öğrenciler de kendi aralarında eşitsiz bir uygulamaya maruz bırakılmışlardır. Fen bölümlerinden mezun olan öğrenciler mühendislik bölümü tercihinde dezavantajlı duruma düşürülmüştür.

2010 üniversite sınavları tercih kılavuzunda yapılan hatalar nedeniyle öğrenciler mağdur edilirken, Yükseköğretim Kurulu (YÖK), ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini dikkate almaksızın, herhangi bir altyapı hazırlamadan ve açıklama dahi yapmadan kılavuza koydurduğu teknoloji fakülteleriyle de yeni bir karmaşa alanı yaratmıştır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), mühendislik bölümlerini tercih edecek öğrencilerin daha sonra mağdur olmalarını engellemek için tercih kılavuzundaki teknoloji fakültelerine ilişkin duyuruların yer aldığı bölümlerin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Danıştay'a başvurmuştur.

TMMOB, Afyon Kocatepe, Fırat, Gazi, Karabük, Marmara, Sakarya ve Süleyman Demirel üniversitelerinde mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin ismi değiştirilerek kurulan teknoloji fakültelerinde oluşturulan mühendislik bölümlerine öğrenci alımına ilişkin duyurularda, bu bölümlerin açılmasını sağlayan YÖK Yürütme Kurulu kararına ve tüm bu işlemlerin dayanağı olan Bakanlar Kurulu kararına karşı ayrı ayrı 7 dava açmıştır.

13 Kasım 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararıyla, çeşitli üniversitelerde kurulu bulunan mesleki ve teknik eğitim fakülteleri kapatılarak, yerlerine "Teknoloji Fakültesi" adı altında yeni fakülteler kurulmuş, ancak kararda hangi bölümlerin kurulacağına dair herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Bu bölümlerin hangileri olduğunu tercih kılavuzu ile öğrenmiş bulunmaktayız.

Bakanlar Kurulu Kararı'nın uygulanmasıyla ilgili esasları belirlemeye yetkili olan Yükseköğretim Kurulu tarafından, bugüne kadar uygulamayla ilgili herhangi bir genel düzenleyici işlem yayımlanmadığı

gibi, bir açıklama dahi yapılmamıştır. Dolayısıyla mesleki ve teknik eğitim fakülteleri kapatılarak yerlerine kurulan teknoloji fakültelerinin hangi alanda ne gibi bir eğitim verecekleri bilinmemektedir. Tüm uygulama YÖK ve ilgili üniversiteler eliyle adeta gizli bir şekilde yürütülmektedir.

2010 ÖSYS Tercih Kılavuzu incelendiğinde 7 üniversitenin teknoloji fakülteleri mühendislik bölümlerine iki ayrı türde kontenjanla öğrenci alınacağı duyurulduğu; mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından (MTOK) mezun olanların Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS)-1 puanı üzerinden, diğer ortaöğretim kurumlarından mezun olanların ise lisans yerleştirme sınavı (LYS) sonuçlarıyla matematik-fen (MF)-4 puan türü üzerinden ağırlıklı ortalama başarı puanlarının (AOBP) 0.15 katsayısı ile çarpılarak tercih sistemine dahil olmaları anlaşılmaktadır. Genel liselerin “fen, fen bilimleri, klasik fen, matematik ve tabii bilimler alanları” dışından mezun olanların ise teknoloji fakültelerindeki mühendislik bölümlerini tercih etmeleri durumunda AOBP’lerinin 0.12 katsayısı ile çarpılacağı görülmektedir. Kılavuzda, “Teknoloji Fakültesi lisans programlarına MTOK kontenjanından yerleşen adaylara bir yıllık intibak programı uygulanır. İntibak programından muaf olmak için matematik ve fen derslerinden muafiyet sınavında başarılı olmak gerekmektedir. İntibak programında başarılı olan öğrenciler birinci sınıfa devam ederler. İntibak programı süresi, öğrenim süresi sütununda gösterilen yıllara dahil değildir” bilgisi yer almaktadır.

Kılavuzdaki tüm koşullar, yasalara aykırılığın yanında evrensel bir meslek olan mühendislik için ülkeden ülkeye değişemeyecek kriterleri göz ardı etmiştir. YÖK’ün mühendisliği yalnızca pratisyenliğe indirgeyen, “mühendislik” kimliğinde belirleyici olan bilgi, formasyon, mühendislik etiği ve tasarım unsurlarını dışlayan bir yaklaşıma sahip olduğu anlaşılmaktadır.

3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa’da “mühendislik veya mimarlık tahsilini gösteren Türk yüksek mekteplerinden verilen diplomalar” tanımlamasıyla mühendis unvanı verilebileceği belirtilmişken, teknoloji fakültesine dönüştürülen mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde ‘mühendislik tahsili’ gösterilmemesi nedeniyle, bu fakültelerden mezun olacakların ‘mühendis’ unvanı taşımaları da söz konusu olamayacaktır.

EK-4

Yapılan uygulama ile aynı üniversitede iki ayrı fakültede iki ayrı puan türü uygulanarak eşitlik ilkesi zedelenmektedir. Öğrencilerin bu durumda hangi kriterlere göre tercih yapacakları da belirsizdir.

Mühendislik fakülteleri ile teknoloji fakültelerinde farklı nitelikte öğretim yapılmak suretiyle aynı hak ve yetkilere sahip olacak şekilde mühendis unvanlı öğrenciler yetiştirilecek olması, Yükseköğretim Yasası'ndaki "Yükseköğretim kurumlarının özellikleri, eğitim-öğretim dalları ile amaçları gözetilerek eğitim-öğretimde birlik ilkesi sağlanır" hükmüne de aykırıdır.

Aynı üniversite bünyesinde iki farklı fakültede aynı adlı bölümlerin kurulması ve hiçbir yasal düzenleme yapılmaksızın teknik öğretmen yetiştiren fakültelerin kapatılmasıyla, mühendislik eğitimi açısından "üretim-insangücü-eğitim" unsurları arasındaki denge gözetilmemiş ve bütün bunları kapsayacak şekilde, herhangi bir planlamaya dayalı olarak karar verilmemiştir. Uygulama, nitelikli ara insan gücünü ortadan kaldırdığından yasayla getirilen amaç ve ilkelere de açıkça aykırılık taşımaktadır.

TMMOB olarak, iki kez düzeltme yayınlanan, özellikle mühendislik bölümlerini tercih edecek öğrencileri mağdur eden tercih kılavuzunun yenilenmesini, öğrencilere ek süre tanınmasını, yayınlanacak yeni tercih kılavuzunda da teknoloji fakülteleriyle yaratılan karmaşaya son verilmesini talep ediyoruz.

YÖK'ü ve ÖSYM'yi öğrencileri mağdur etmemeleri konusunda uyarıyoruz.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA*

04.05.2010

13.11.2009 tarih ve 27405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi'nin ekinde yer alan kararla çeşitli üniversitelere bağlı mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, 21 teknoloji fakültesine dönüştürülmüştür. 24.11.2009 tarih ve 27416 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/15612 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ise kapatılan mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin, 2015-2016 öğretim yılı sonunu geçmemek üzere görevlerini ilgili mevzuata göre yürütmeye devam edecekleri, kapatma işleminin, mevcut öğrencilerin mezuniyet işlemleri tamamlandıktan sonra ve en geç 2015-2016 öğretim yılı sonunda uygulamaya konulacağı kararlaştırılmıştır. 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda, anılan "kararın uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulama esaslarını belirlemeye Yükseköğretim Kurulu yetkilidir" denilmektedir.

Bu kararın ardından, teknoloji fakülteleri bünyesinde çeşitli mühendislik bölümlerinin kurulacağı bilgisi, üniversitelerin İnternet sayfalarından duyurularak, ilgili bölümlere öğrenci alınacağı açıklanmıştır. Bu bölümlerin arasında bilgisayar mühendisliği, elektrik-elektronik mühendisliği gibi Odamızın görev alanına ilişkin mühendislik dallarının bulunduğu görülmektedir. Yukarıda belirtilen karar ve gelişmelerle ilgili olarak başkaca herhangi bir resmi bilgi ve belge bulunmadığı gibi, konuya ilişkin tam bir karmaşa olarak adlandırılabilir söylenebilir, yorum ve işlemler bulunmaktadır. Örneğin Gazi Üniversitesi'nin İnternet sayfasında "Yükseköğretim Kurulu'nda öğrenci alımı kabul edildiği takdirde Teknoloji Fakültemize 20102011 eğitim-öğretim yılında (Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Enerji Sistemleri Mühendisliği, İmalat Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği Metalürji ve Malzeme Mühendisliği, Otomotiv Mühendisliği) öğrenci alımı yapılacaktır" duyurusu yer almaktadır. (Ek-1) Sakarya Üniversitesi'nin İnternet sitesinde ise "Hukuki statü bakımından; Mühendislik Fakültesi mezunu 'mühendis' ile Teknoloji Fakültesi mezunu 'mühendis' unvanı arasında hiçbir fark söz konusu olmayacaktır. Teknoloji Fakültesi mezunu mühendisler de Türk Mimar ve Mühendisler Odaları Birliği'ne bağlı mühendis odalarına üye olabileceklerdir" denilmektedir.

* Aynı yazı Milli Eğitim Bakanlığı'na da gönderilmiştir.

(Ek-2) Bakanlar Kurulu'nun 2009/15546 sayılı Kararı'nda, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 28.9.2009 tarihli ve 25377 sayılı yazısından bahsedilmekle birlikte, konuya açıklık getirecek bilgilerin yer aldığı düşünülen bu yazıya ulaşılamamıştır. Yetkililerin çeşitli konuşmalarında bu alanın yeniden düzenlenmesine yönelik mevzuat değişikliği yapılacağı söylenmiş olmakla birlikte, böyle bir mevzuat çalışması yapıp yapılmadığı hakkında da herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

Belirtilen Bakanlar Kurulu kararları ve üniversitelerin gerçekleştirdiği teknoloji fakültesi ve bu fakülteler bünyesinde mühendislik bölümlerinin oluşturulması, Odamız üyesi mühendisler ile gelecekte Odamıza üye olacak bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri arasında kaygıya neden olmaktadır. Yaşanan belirsizliğin, kapatılan mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde halen öğrenim gören ya da buralardan mezun olmuş kişileri de çeşitli endişe ve beklentiye sevk ettiği görülmektedir. Bu fakültelerden geçmişte mezun olanların da mühendis unvanı elde etmeye yönelik olarak beklenti ve çalışmaları, mühendislik alanında yaşanan karmaşaya derinlik kazandırmaktadır. Bilindiği gibi Elektrik Mühendisleri Odası Anayasa'nın 135. Maddesi ile 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası hükümlerine göre kurulmuş kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Odamıza elektrik, elektronik, elektrik-elektronik, bilgisayar ve biyomedikal mühendislerinin üye olmaları zorunluluğu bulunmakta ve yine Odamızın faaliyet alanını bu mühendislik alanları oluşturmaktadır. Bir kamu tüzel kişisi olarak kuruluş yasası çerçevesinde anılan mühendislik alanlarıyla ilgili görev ve yükümlülükler üstlenmiş olan Odamızın, bu mühendislik alanlarına yönelik yaşamsal önem taşıyan söz konusu gelişmeler hakkında herhangi bir görüşünün alınmamış olması hatta hiçbir bilgilendirmede bulunulmamış olması, yaşanan kaygıların ne denli haklı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, gerçekleştirilen kararlar ve işlemlerin kaynağı olduğu anlaşılan Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı açısından bir talihsizlik göstergesi olup, özellikle Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile "tereddütleri gidermeye ve uygulama esaslarını belirlemeye" yetkili kılınmış olan Yükseköğretim Kurulu'nun, yaşanan karmaşaya ve belirsizliklere son vermesi gerekmektedir.

Yürürlükte bulunan mevzuat ele alındığında, mühendislik ve mimarlık alanı 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası ile düzenlenmiş, mühendis ve mimarlar dışında kalan teknik personelin eğitim seviyelerine göre unvan,

yetki ve sorumlulukları ise 3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Yasa ile belirlenmiştir. Mühendislik ve mimarlık unvanı, 3458 sayılı Yasa uyarınca, bu alanda eğitim veren üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olmayı gerektirmektedir. Kapatılmasına karar verilmiş olan mesleki ve teknik eğitim fakültelerinden mezun olanlar ise 3795 sayılı Yasa'nın 3. Maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hükmüne göre “teknik öğretmen” unvanı taşımaktadırlar. Aynı fıkranın (e) bendine göre, anılan fakültelerden mezun olan teknik öğretmenlerden en fazla iki yarıyıl tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere, kendi dallarında “mühendis” unvanı verilebilmektedir.

Görüldüğü gibi mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, “mühendis” yetiştiren eğitim kurumları olmayıp, bu unvanı alabilmeleri için iki yarıyıl tamamlama programına tabi tutulmaları gerekmektedir. Nitekim 3798 sayılı Yasa uyarınca çıkartılmış olan Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği'nin 4. Maddesi'nde “Tamamlama programlarında uygulanacak müfredat programları mühendislik fakültelerinin lisans programları esas alınmak suretiyle teknik öğretmenlik programlarının müfredatı ile mühendislik lisans programlarının müfredatı arasındaki farklılıkları giderecek şekilde hazırlanır” denilerek, mühendislik fakülteleri ile teknik öğretmenlik eğitimi veren fakültelerin müfredatı arasında farklılık bulunduğu açıkça ifade edilmektedir. Mühendislik eğitimi açısından zorunlu tutulan tamamlama programına da anılan Yönetmelik hükümlerine göre isteyen her teknik öğretmenin doğrudan girmesi olanağı bulunmayıp, bu konuda Üniversitelerarası Kurul tarafından yapılan ve merkezi olarak düzenlenen yeterlilik sınavında başarı gösterilmesi gerekmektedir. Yine aynı Yönetmeliğin 8. Maddesi'nde, “Tamamlama programlarında yer alan mühendislik dersleri, mühendislik unvanına sahip öğretim üyeleri tarafından verilir” denilerek, mühendislik eğitiminin öğretim üyesi niteliği hakkında da kriter ortaya konulmuştur.

Bilimsel, teknik ve akademik veriler de, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde uygulanan programın, mühendislik unvanı elde edilmesi için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum karşısında, teknik öğretmen yetiştirmek üzere programlanmış fakültelerin adlarının değiştirilerek mühendis yetiştirmesinin sağlanamayacağı gibi teknik öğretmenlerin unvanlarının değiştirilmesiyle mühendis olamayacakları da açıktır.

3798 sayılı Yasa ile düzenlenen teknik öğretmenlere iki yarıyıl tamamlama

eğitiminin ardından mühendis unvanı verilmesi düzenlemesinin, esasen mühendislik eğitimi ve unvan verilmesi kriterleriyle uyumlu olduğu bile söylenemez. Teknik öğretmenlerin yaşadığı istihdam sorununun çözümü iddiasıyla getirilmiş bu düzenleme, bilimsel ve teknik gerekliliklerden çok, teknik öğretmenlerin sorunlarının çözüldüğü görüntüsü veren, yapay bir çözüm olarak gündeme gelmiş ve sorunların çözümüne de herhangi bir katkıda bulunmamıştır.

Bugün gündeme gelen, teknik ve mesleki eğitim fakültelerinin teknoloji fakültesine dönüştürülmesi çalışmalarının da, aynı yaklaşımla, istihdam sorunu olan bu kesime yapay bir çözümün, bu sefer kökten bir kararlar uygulanması olduğu anlaşılmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinden mezun olanların iş bulma sorunu bir gerçeklik olmakla birlikte plansız bir uygulamanın sonucu olan bu sorun daha büyük sorunlar yaratılarak çözülemez. Kaldı ki istihdam sorunu yalnızca teknik eğitim fakülteleri değil, fen-edebiyat fakülteleri mezunları başta olmak üzere diğer fakültelerden mezun olanların, hatta mühendislerin de karşı karşıya kaldığı bir sorundur. Türkiye İstatistik Kurumu'nun ilk kez açıkladığı verilere göre mühendislik işlerinde işsizlik oranı yüzde 12.8'dir. (Ek-3) Elektrik Mühendisleri Odası olarak 2009 yılında yürüttüğümüz Küresel Krizin Etkileri: EMO Üyelerinin İstihdamı araştırmasına göre ise; elektrik-elektronik mühendislerinde yüzde 10.7, elektrik mühendislerinde yüzde 10.3, bilgisayar mühendislerinde yüzde 9.5, elektronik haberleşme mühendislerinde yüzde 8.3, elektronik mühendislerinde yüzde 7.7, biyomedikal mühendislerinde yüzde 7.1 oranına ulaşan işsizlik söz konusudur. (Ek-4) Mühendislik gibi üniversite sınavlarında çok yüksek puanlarla ülkemizin en iyi öğrencilerinin seçilip alındığı ve teknik eğitim fakültelerinin neredeyse 2 katı kaynak harcanarak yetiştirilen mühendislerde yüzde 10'ları aşan işsizlik oranı ciddi bir istihdam sorunu olduğunu göstermektedir. Bu soruna dahi çözüm üretilemezken, yetersiz bir eğitimle yeni işsiz mühendisler yaratma girişimi, bilimsel ve akademik hiçbir gerekçeyle açıklanamaz.

Ayrıca istihdam alanı olmadığı gerekçesiyle teknoloji fakültesine dönüştürülen bu fakültelerin 2009 ÖSYS sonucunda tüm kontenjanlarının ilk yerleştirmede dolması da açıklama gerektiren bir durumdur.

Gelinen noktada, Yükseköğretim Kurulu'nun teknoloji fakültelerine dönüştürülen teknik eğitim fakültelerinden mezun olanlara verilecek unvanın ne olduğu bilinmemektedir. Bu fakültelerdeki yeni yapılanmada,

ABD’de ve Avrupa’da birçok ülkedeki “mühendislik teknolojisti/teknoloğu” yerine Türkçe çevirileri ters sözcük sırasında yapılarak “teknoloji mühendisi” veya “uygulama mühendisi” adı kullanılmaktadır. Böylece, teknoloji fakültelerinden mezun olacakların, mühendislerin yetki ve sorumluluk alanlarına sokulmak istendiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Hatta yukarıda sunduğumuz örneklerde görüldüğü gibi doğrudan mühendis unvanı kullanılmaya başlanmıştır. YÖK’ün herhangi bir açıklaması ve düzenlemesi olmaksızın, herhangi bir mevzuat değişikliği yapılmaksızın bu fakültelerden mezun olanlara mühendis unvanı verileceğine ilişkin kamuoyuna dönük açıklamalar yapılmasının, sorumlu bir davranış olduğundan da söz edilemez.

Meslek liseleri mezunlarının üniversite sınav girişlerine ilişkin katsayı karmaşası yaratılırken, meslek liselerine öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin kapatılması iç tutarlılık açısından da ayrıca ele alınmalıdır. Meslek liselerinin ülkenin ara eleman ihtiyacının yetiştirilmesinde konumlandırıldığı yerin ve bu okullara yönelik öğretmen ihtiyacının en azından 20 yıllık bir projeksiyonla belirlenmiş olması gerekmektedir; buna yönelik istihdamın nasıl karşılanacağıda ortaya konulmalıdır. Ülkemizde iş dünyası sürekli olarak nitelikli ara eleman ihtiyacına vurgu yaparken; teknoloji fakülteleri kurulumuyla birlikte, ara eleman yetiştirecek eğitmen kadrolarının 1 yıllık formasyon eğitimiyle yetiştirilmesinden de söz edilmektedir. Bu mesleki eğitime verilen önemin azaltılması değil midir?

Bugüne kadar teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi gerekçesi olarak, mühendis unvanı yerine tekniker, teknolojist gibi unvanlar verilerek yetiştirilecek uygulamacı elemanlara ihtiyaç olduğu iddiası kullanılmıştı. Geline nokta, asıl amacın bu fakülteleri mühendis yetiştiren fakültelere dönüştürmek olduğu yönündeki kaygıları doğrulayan gelişmeler yaşanmaktadır. Eğer iş dünyasının da ihtiyacı olan nitelikli ara eleman ve tekniker yetiştirilmek isteniyorsa, meslek yüksekokullarının eğitim kalitesinin artırılması zorunludur. Eğer teknik ve mesleki eğitim fakülteleri için ihtiyaç fazlası olduklarına yönelik belirleme yapılmışsa, bu kaynağın nitelikli ara eleman yetiştirmek için meslek yüksekokullarıyla ilişkilendirilerek kullanılması daha yerinde bir tercih olacaktır. Böylece iş dünyasının nitelikli eleman eksikliği olduğu yönündeki belirleme ve istemlerine yönelik olarak da gerçekçi bir çözüme ulaşılabacaktır.

YÖK'ün teknoloji fakültelerinde mühendislik bölümleri açılmasına izin vermesi durumunda, aynı üniversite bünyesinde örneğin iki ayrı bilgisayar mühendisliği bölümü kurulması gibi garip durumlar da ortaya çıkacaktır. Alınan Bakanlar Kurulu kararıyla 21 teknoloji fakültesi oluşturulmuştur. Teknik eğitim fakülteleri bünyesinde EMO'nun mesleki alanlarındaki ara elemanları yetiştirmek üzere kurulan öğretmenlik bölümlerinin 2009 yılında 2 bin 592 öğrenci aldığı, aynı yıl EMO'nun mesleki alanlarındaki mühendislik fakültelerine 11 bin 835 öğrencinin kayıt olduğu görülmektedir. Teknik eğitim fakültelerindeki aynı kontenjanların teknoloji fakülteleri adı altında mühendislik bölümü kontenjanlarına dönüştürülmesi durumunda, ortalama 4 yıl sonra mezun olacak mühendis sayısının yüzde 22 artması söz konusu olacaktır. Bu durum, mühendislerin mevcut işsizlik oranının 3'e katlanması anlamına gelecektir ve işsizlik sorununun çözümüne herhangi bir katkıda da bulunmayacaktır. İşsizlik sorununun ortadan kaldırılması esas olarak istihdam yaratacak ekonomik/politik süreçle ilgili olmakla birlikte, burada akademik alana düşen görev, ülkenin gelişim ve istihdam planlamasına göre eğitimin nitelik ve kalitesinin yükseltilmesi olmalıdır.

Sonuç olarak; yeni kurulan teknoloji fakültelerinde “teknoloji veya uygulama mühendisliği” gibi bölümlerin ya da “mühendislik” bölümlerinin kurulması, önümüzdeki süreçte mühendislik mesleğimizi, yetki ve sorumluluk alanlarımızı tam bir karmaşaya sürükleyecektir. Konuyla ilgili yeterli bilginin bulunmaması, yapılan girişimin iyi düşünülmeden başlatıldığını göstermektedir. Bu nedenle konuyu daha da içinden çıkılmaz bir aşamaya gelmeden, konunun meslek odaları başta olmak üzere ilgili taraflarını da kapsayacak şekilde yeniden gözden geçirilmesi için çalışma yapılmasını, bu değişikliklerle esas olarak neyin hedeflendiğinin kamuoyuna ve tarafımıza bildirilmesini talep ederiz.

Saygılarımızla

Cengiz GÖLTAŞ

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Ek 1: Gazi Üniversitesi İnternet Sitesi'nden alındı

Ek 2: Sakarya Üniversitesi İnternet Sitesi'nden alındı

Ek 3: TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi Sonucu

Ek 4: Küresel Krizin Etkileri: EMO Üyelerinin İstihdamı Araştırması (2009)

TABELA DEĞİŞİKLİĞİYLE MÜHENDİS YETİŞMEZ

AKP Hükümeti, mesleki ve teknik eğitim fakülteleri mezunlarının yaşadığı istihdam sorunu karşısında popülist bir yaklaşımla mühendislik mesleğinde açmazlar yaratacak bir adım atarak, bu fakülteleri teknoloji fakültelerine dönüştürmüştür. Bu fakültelerden tekniker mi, mühendis mi, teknoloji mühendisi mi, yoksa teknolojist mi mezun edileceği konusunda 5 aydır hiçbir açıklama yapılmamış, hiçbir düzenlemeye gidilmemiştir. Üniversite sınavları öncesinde bu fakültelerin hangi bölümleri açacağı dahi henüz belirlenmemiştir.

Bazı üniversiteler ne yazık ki yalnızca tabelası değiştirilen bu fakültelerden mühendis mezun etme hevesine kapılmıştır. Öncelikle tabela değiştirilerek mühendis yetiştirilemeyeceğini; bazı fakülte mezunlarının yaşadığı istihdam sorununun, yeni istihdam sorunları yaratılarak çözülemeyeceğini vurgulamak gerekmektedir. AKP Hükümeti, böyle bir konuda eğitim sistemini ve ülkenin gelişim planlarına göre istihdam ihtiyacını gözetemeyen herhangi bir strateji belirlemeden ve konunun taraflarıyla paylaşmadan, oldu-bittiye getirerek hareket etmektedir. Ülkede genel seçimlerin yaklaştığı bir dönemde böyle bir karar alınması, yalnızca siyasal çıkarla açıklanabilir bir adımdır.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) olarak, Yükseköğretim Kurulu'na (YÖK) ve Milli Eğitim Bakanlığı'na dün (4 Mayıs 2010) gönderdiğimiz yazıyla, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesinin ardından yaşanan karmaşayı ortaya koymaya çalıştık ve bu kararın yeniden gözden geçirilmesini istedik. Yazının tam metnine <http://www.emo.org.tr> adresinden ulaşabilirsiniz.

YÖK'e ve Milli Eğitim Bakanlığı'na Uyarı Yazısı

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş imzasıyla YÖK'e ve Milli Eğitim Bakanlığı'na gönderilen yazıda, "Konuyla ilgili yeterli bilginin bulunmaması, yapılan girişimin iyi düşünülmeden başlatıldığını göstermektedir. Bu nedenle konuyu daha da içinden çıkılmaz bir aşamaya gelmeden, konunun meslek odaları başta olmak üzere ilgili taraflarını da kapsayacak şekilde yeniden gözden geçirilmesi için çalışma yapılmasını, bu değişikliklerle esas olarak neyin hedeflendiğinin kamuoyuna ve tarafımıza bildirilmesini talep ederiz" denildi.

Yazıda, temel itiraz noktaları ve öneriler özetle şöyle ortaya konuldu:

1-Bilimsel, teknik ve akademik veriler, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde uygulanan programın, mühendislik unvanı elde edilmesi için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum karşısında, teknik öğretmen yetiştirmek üzere programlanmış fakültelerin adlarının değiştirilerek mühendis yetiştirmesinin sağlanamayacağı gibi teknik öğretmenlerin unvanlarının değiştirilmesiyle mühendis olamayacakları da açıktır.

2-Istihdam sorunu yalnızca teknik eğitim fakülteleri değil, fen-edebiyat fakülteleri mezunları başta olmak üzere diğer fakültelerden mezun olanların, hatta mühendislerin de karşı karşıya kaldığı bir sorundur. Türkiye İstatistik Kurumu'nun ilk kez açıkladığı verilere göre mühendislik işlerinde işsizlik oranı yüzde 12.8'dir. Elektrik Mühendisleri Odası olarak 2009 yılında yürüttüğümüz Küresel Krizin Etkileri: EMO Üyelerinin İstihdamı araştırmasına göre ise; elektrik-elektronik mühendislerinde yüzde 10.7, elektrik mühendislerinde yüzde 10.3, bilgisayar mühendislerinde yüzde 9.5, elektronik haberleşme mühendislerinde yüzde 8.3, elektronik mühendislerinde yüzde 7.7, biyomedikal mühendislerinde yüzde 7.1 oranına ulaşan işsizlik söz konusudur.

3-Mühendislik gibi üniversite sınavlarında çok yüksek puanlarla ülkemizin en iyi öğrencilerinin seçilip alındığı ve teknik eğitim fakültelerinin neredeyse 2 katı kaynak harcanarak yetiştirilen mühendislerde yüzde 10'ları aşan işsizlik oranı ciddi bir istihdam sorunu olduğunu göstermektedir. Bu soruna dahi çözüm üretilemezken, yetersiz bir eğitimle yeni işsiz mühendisler yaratma girişimi, bilimsel ve akademik hiçbir gerekçeyle açıklanamaz.

4-ABD'de ve Avrupa'da birçok ülkedeki "mühendislik teknolojesti/ teknoloğu" yerine Türkçe çevirileri ters sözcük sırasında yapılarak "teknoloji mühendisi" veya "uygulama mühendisi" adı kullanılmaktadır. Böylece, teknoloji fakültelerinden mezun olacakların, mühendislerin yetki ve sorumluluk alanlarına sokulmak istendiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Hatta ülkemizde doğrudan mühendis unvanı kullanılmaya başlanmıştır.

5-Meslek liseleri mezunlarının üniversite sınav girişlerine ilişkin katsayı karmaşası yaratılırken, meslek liselerine öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin kapatılması iç tutarlılık açısından da ayrıca ele alınmalıdır. Ülkemizde iş dünyası sürekli olarak nitelikli ara eleman ihtiyacına vurgu yaparken; teknoloji fakülteleri kurulumuyla birlikte, ara

eleman yetiştirecek eğitim kadrolarının 1 yıllık formasyon eğitimiyle yetiştirilmesinden de söz edilmektedir.

6-İş dünyasının ihtiyacı olan nitelikli ara eleman ve tekniker yetiştirilmek isteniyorsa, meslek yüksekokullarının eğitim kalitesinin artırılması zorunludur. Eğer teknik ve mesleki eğitim fakülteleri için ihtiyaç fazlası olduklarına yönelik belirleme yapılmışsa, bu kaynağın nitelikli ara eleman yetiştirmek için meslek yüksekokullarıyla ilişkilendirilerek kullanılması daha yerinde bir tercih olacaktır.

7-YÖK'ün teknoloji fakültelerinde mühendislik bölümleri açılmasına izin vermesi durumunda, aynı üniversite bünyesinde örneğin iki ayrı bilgisayar mühendisliği bölümü kurulması gibi garip durumlar da ortaya çıkacaktır. Alınan Bakanlar Kurulu kararıyla 21 teknoloji fakültesi oluşturulmuştur. Teknik eğitim fakülteleri bünyesinde EMO'nun mesleki alanlarındaki ara elemanları yetiştirmek üzere kurulan öğretmenlik bölümlerinin 2009 yılında 2 bin 592 öğrenci aldığı, aynı yıl EMO'nun mesleki alanlarındaki mühendislik fakültelerine 11 bin 835 öğrencinin kayıt olduğu görülmektedir. Teknik eğitim fakültelerindeki aynı kontenjanların teknoloji fakülteleri adı altında mühendislik bölümü kontenjanlarına dönüştürülmesi durumunda, ortalama 4 yıl sonra mezun olacak mühendis sayısının yüzde 22 artması söz konusu olacaktır. Bu durum, mühendislerin mevcut işsizlik oranının 3'e katlanması anlamına gelecektir ve işsizlik sorununun çözümüne herhangi bir katkıda da bulunmayacaktır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
5 Mayıs 2010

EMO'DAN TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİNE DAVA

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), Gazi Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi'nde mesleki ve teknik eğitim fakülteleri kapatılarak yerlerine kurulan teknoloji fakültelerinde mühendislik bölümleri açılmasına yönelik rektörlük işlemleri ve bu işlemi onaylayan YÖK Yürütme Kurulu kararları ile bu işlemlerin dayanağı olan Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptalini istedi. Danıştay'a 2 Temmuz 2010 tarihinde iki ayrı dava açan EMO, teknoloji fakülteleriyle ilgili işlemlerin 3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Yasa, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası ile 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa'ya aykırı olduğunu dile getirdi. Teknoloji fakültelerine 2010-2011 eğitim yılı için öğrenci alınması ve yerleştirme kılavuzlarında teknoloji fakültesi mühendislik bölümlerinin de yer alacak olması nedeniyle giderilmesi güç ya da imkansız sonuçlar doğacağı belirtilerek, yürütmeyi durdurma da talep edildi.

Dilekçede, EMO tarafından Yükseköğretim Kurulu'na ve Milli Eğitim Bakanlığı'na yazı gönderilerek işlemlerle ilgili açıklayıcı bilgi istenildiği, ancak yanıt alınmadığı belirtildi. 3795 sayılı Yasa'ya göre teknik öğretmen unvanı kazananların teknik eğitim fakültelerinde en fazla 2 yarıyıl tamamlama programını bitirerek mühendis unvanı alabildikleri anımsatılan dilekçede, şöyle denildi:

“Dava konusu yapmış olduğumuz Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye’de kurulu bütün mesleki ve teknik eğitim fakülteleri kapatılarak teknoloji fakültelerine dönüştürülmüştür. Bu kararın gereği olarak, ‘teknik öğretmen’ yetiştirilmesinin teknoloji fakültesi adı altında gerçekleşeceği izlenimi doğmaktadır. **3795 sayılı Yasa kapsamında teknik öğretmen yetiştiren fakültelerin tamamının kapatılmış olması açıkça yasaya ve hukuka aykırılık taşıdığı gibi, teknik öğretmen yetiştiren program sonrasında mühendis unvanı verilecek olması da yasaya ve hukuka aykırıdır.**”

Dilekçede, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa'da “mühendislik veya mimarlık tahsilini gösteren Türk yüksek mekteplerinden verilen diplomalar” tanımlamasıyla mühendis unvanı verilebileceklerinin belirlendiğine dikkat çekilerek, “Teknoloji Fakültesine dönüştürülen mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde ‘mühendislik tahsili’ gösterilmemesi nedeniyle, bu fakültelerden mezun

olacakların ‘mühendis’ unvanı taşımaları da söz konusu olamayacaktır” denildi.

Gazi ve Sakarya üniversitelerinde Mühendislik Fakültesi bulunduğu, Mühendislik Fakültesi ile Teknoloji Fakültesi bünyesindeki bölümler karşılaştırıldığında; Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Metalurji ve Malzeme Mühendisliği bölümlerinin her iki fakülte bünyesinde de bulunduğu saptamasına yer verildi. Bu duruma ilişkin şu değerlendirmelere yer verildi:

“Aynı üniversitenin iki ayrı fakültesi bünyesinde aynı mühendislik bölümlerinin bulunuyor olması, Teknoloji Fakültesinde mühendislik eğitimi verilmediğinin de açık göstergesidir. 2010-2011 eğitim öğretim yılında Sakarya Üniversitesinde mühendislik bölümlerini seçecek öğrencilerin hangi kriterlere göre bu iki fakülte arasında tercih yapacakları da belirsizdir.”

Yükseköğretim Yasası’nda açık bir şekilde **“bir fakülte ya da yüksekokulda, aynı veya benzer nitelikte eğitim-öğretim yapan birden fazla bölüm bulunamaz”** denildiği vurgulanarak, “Yasa’nın bu amir hükmü, farklı ad altında fakülte kurulmak suretiyle bertaraf edilemez. Bir fakülte bünyesinde aynı veya benzer nitelikte eğitim-öğretim yapan birden fazla bölüm bulunmasının yaratacağı sakıncalar, farklı fakülte bünyesinde kurulacak aynı ad altındaki bölümler için de geçerli olacaktır” denildi. Dava konusu kararların aynı yasanın “imkan ve fırsat eşitliği” hükümlerine aykırılığı da şöyle anlatıldı:

“Dava konusu işlemlerle kurulan yeni mühendislik bölümlerine üniversite seçme ve yerleştirme sınavı sonrasında hangi puanla öğrenci alınacağı, meslek lisesi mezunlarına teknoloji fakültelerine girmek için ek puan verilip verilmeyeceği de bilinmemektedir. Bu konuda hiçbir açıklık bulunmamaktadır. Ancak her durumda, teknoloji fakültelerine daha düşük puanla öğrenci alımı yapılacağı da gerçektir. Bu durum, mezuniyet sonrasında aynı unvana sahip olacak öğrenciler arasında da eşitsizlik yaratacaktır.”

Mühendislik fakülteleri ile teknoloji fakültelerinde farklı nitelikte öğretim yapılmak suretiyle aynı hak ve yetilere sahip olacak şekilde mühendis unvanlı öğrenciler yetiştirilecek olması, Yükseköğretim

Yasası'ndaki "Yükseköğretim kurumlarının özellikleri, eğitim-öğretim dalları ile amaçları gözetilerek eğitim-öğretimde birlik ilkesi sağlanır" hükmüne de aykırı olarak değerlendirildi. Yasadaki aynı meslek ve bilim dallarında eğitim veren kurumlarda eşdeğerlik sağlanmasına yönelik hükümler anımsatılarak, şöyle denildi:

"Farklı üniversitelerdeki eğitim-öğretim açısından dahi eşdeğerlik konusunda esaslar tespit edilerek belirli kararlar alınması gerekirken, aynı üniversitelerde farklı fakülte bünyelerinde verilen eğitim-öğretim sonrasında eşit haklar içerecek şekilde unvan verilecek olması açıkça hukuka aykırılık taşımaktadır. Teknoloji fakültelerinde mühendislik eğitimi verilmesine yönelik Üniversitelerarası Kurulun önerisi alınmak suretiyle Yükseköğretim Kurulunca bir düzenleme yapılıp yapılmadığı dahi bilinmemektedir. Üniversite sınavlarının tamamlandığı, bu sınavlar sonucu teknoloji fakültelerine öğrenci kaydedileceği bir ortamda, YÖK'ün ve ilgili üniversitelerin gizli-saklı bir süreç işleterek, nasıl bir eğitim sonucunda hangi hak ve yetkilere sahip öğrenci yetiştirileceği belirsizdir.

Aynı üniversite bünyesinde iki farklı fakültede aynı adlı bölümlerin kurulması, hiçbir yasal düzenleme yapılmaksızın teknik öğretmen yetiştiren fakültelerin kapatılmış olması, mühendislik eğitimi açısından 'üretim-insangücü-eğitim unsurları arasında dengenin sağlanması'nın gözetilmemiş olması ve bütün bunları kapsayacak şekilde herhangi bir planlamaya dayalı olarak karar verilmemiş olması, uygulamanın nitelikli ara insan gücünü ortadan kaldırması açılarından yasayla getirilen amaç ve ilkelere aykırılık taşımaktadır ve dava konusu işlemlerin iptali gerekir."

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

09.07.2010

TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİNİN MESLEK ALANLARIMIZDA YARATACAĞI SORUNLAR ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Türkiye’de uzun dönemdir uygulanan ekonomik ve sosyal politikalar sonucu yatırım, üretim ve sanayileşmeden uzaklaşılması, mühendislerin eğitim sürecini, üretim sürecindeki konumlarını, çalışma koşullarını, çalışma alanlarını, mesleki beklentilerini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu süreçte gerek kamu gerek özel sektörde birçok mühendis, aldıkları eğitime ve sahip oldukları formasyona uymayan koşullarda çalışmak zorunda kalarak meslek alanlarından uzaklaşmışlardır. Mühendislik temel olarak, güncel bilgi, formasyon temelli, evrensel yaklaşımlarla insan yaşamını iyileştirmeyi amaçlayan ve mevcut sorunların belirlenmesinden çözümlenme süreçlerine kadar araştırma, teknoloji geliştirme, bilginin ekonomik ve toplumsal yarara dönüşmesi için tasarım yeteneklerini öne çıkartan bir meslek dalıdır.

Mühendisler mesleki yaşamları boyunca değişen ve gelişen teknolojileri anlayıp uygulayabilmek için öğrenmeye sürekli devam ederler. Mühendislik alanında yaşanan teknolojik gelişimin hızı dikkate alınmırsa mühendis yaşam boyu öğrenmenin yöntemini bilmek durumundadır. Bunun yanında sürekli eğitim ile mühendislik bilgisinin geliştirilerek üretime yansıtılabilmesi temel mühendislik formasyonunun düzeyi ile doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle mühendisi sadece teknoloji uygulayan bir niteliğe indirgemeye çalışan anlayış kabul edilemez.

Ülkemizde, mühendis, mimar ve diğer teknik elemanların unvan, yetki ve sorumlulukları yasa ve yönetmeliklerle düzenlenmiştir. 17.6.1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Yasa, kimlere mühendis unvanı verilebileceği ve hangi okullarca verilen diplomaların mühendislik mesleğine temel olabileceği belirlenmiştir. Buna göre, mühendislik öğrenimi veren Türk yüksek öğrenim kurumlarından mezun olanlara “mühendis” ve “yüksek mühendis” unvanı verilebilir. Aynı biçimde programları, yüksek mühendis ve mühendis okullarımızın programlarına denk yabancı okulların mezunlarına da bu unvanlar verilir. Ancak, mühendislik unvanına sahip olanlar bu unvan ve yetki ile sanatlarını uygulayabilirler.

29.04.1992 tarihli ve 3795 sayılı Yasa ise, bütünüyle mühendis ve mimarlar dışındaki teknik elemanların unvan, yetki ve sorumluluklarını belirlemek için çıkarılmıştır. Bu Yasa'nın 3. Maddesi'nin (d) bendi, lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunları ile kız teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulunun ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olanlara "teknik öğretmen" unvanı verilmesini öngörmüştür.

3795 sayılı Yasa'nın 3. Maddesi'nin (e) bendi teknik öğretmen unvanını kazananların belli bir programı başarıyla tamamlamaları koşuluyla kendi dallarında mühendis unvanı verilmesini düzenlemektedir. Teknik eğitim fakülteleri ile mühendislik fakültesi arasındaki formasyon farkını kapatmaya yönelik olarak yapılan yasanın uygulama esas ve usulleri, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 07.08.1992 tarihinde 21308 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelikle düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 8. Maddesi "Tamamlama programında yer alan mühendislik dersleri, mühendislik unvanına sahip öğretim üyeleri tarafından verilir" koşulunu getirmektedir. Bu uygulamanın yıllara yayılan nitel ve nicel özellikleri ve sonuçları nedense kamuya yansıtılmamış ve irdelenememiştir.

3795 sayılı Yasa'nın 3. Maddesi'nin (a) bendi teknisyen, (b) bendi teknikerlerin unvanlarını, 6. Maddesi ise bu teknik elemanların unvan, yetki ve sorumluluklarının yönetmeliklerle düzenleneceğini belirlemiştir. Bu amaçla 3030 sayılı kanun kapsamı dışında kalan belediyeler tip imar yönetmeliği, fen adamlarının yetki, görev ve sorumlulukları hakkındaki yönetmelik ve bayındırlık işleri kontrol yönetmeliği çıkarılarak mühendis, mimar dışındaki diğer teknik elemanların yetki ve sorumluluk alanları düzenlenmiştir.

13.11.2009 tarih ve 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile çeşitli üniversitelere bağlı mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin kapatılarak, teknoloji fakültesine dönüştürülmesine karar verilmiştir. 24.11.2009 tarihli ve 2009/15612 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ise kapatılan mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin, 2015-2016 öğretim yılı sonunu geçmemek üzere görevlerini ilgili mevzuata göre yürütmeye devam edecekleri, kapatma işleminin, mevcut öğrencilerin mezuniyet işlemleri tamamlandıktan sonra ve en geç 2015-2016 öğretim yılı sonunda uygulamaya konulacağı kararlaştırılmıştır.

YÖK'de yapılan değerlendirmelerde; teknoloji fakültelerinin kapatılan teknik eğitim fakültesinin işlevlerini de yerine getireceği, teknoloji fakültelerinde alan eğitimi ile formasyon eğitiminin birbirinden ayrılarak, yüksek nitelikli teknik eleman yetiştirme işlevi ve mesleki teknik ortaöğretime daha nitelikli öğretmen yetiştirme işlevinin birlikte gerçekleştirileceği belirtilmektedir. Teknoloji Fakültelerinin Mühendislik Fakültelerine alternatif değil, bu fakültelerin tamamlayıcısı olacağı iddia edilerek, mezunlarının üretim süreçlerinde üslenecekleri görevlerin birbirinin devamı niteliğinde olması gerektiği öngörüsü vardır. Bu gerekçeyle alan eğitimi alan teknoloji fakültesi mezunlarının “uygulama mühendisi” olacakları, görev, yetki ve sorumluluk bakımından mühendislik fakültesi mezunu “mühendis” ile teknoloji fakültesi mezunu “uygulama mühendisi” unvanı arasında hiçbir fark söz konusu olmayacağı hatta neredeyse “uygulama mühendisinin” “mühendisten” daha fazla olanaklara sahip olabilecekleri belirtilmektedir. Bunun yanında teknoloji fakültesi bünyesinde, iş dünyasının ihtiyaçlarına ve isteklerine göre mühendislik teknolojisi bölümleri açılacağı da öngörülmektedir.

Bu uygulama ile teknik öğretmenlere dolaylı yollardan alanında hizmet veya üretimle ilgili proje yapma, planlama, yönetme, uygulama ve kontrol, ürün geliştirme, test, analiz, kalite yönetimi ve imalat konularında imza yetki ve sorumluluk verilmesi amaçlanmaktadır. Buna gerekçe olarak gelişen Türk sanayisinin teknoloji mühendislerine de gereksinimi olduğu belirtilerek, iş hayatındaki gelişmeler sonucu geleneksel mühendis ve uygulama ağırlıklı mühendis gibi birbirinden iki ayrı kavram geliştirilerek birbirini tamamlayıcı çalışma alanı olduğu vurgulanmaktadır. Ülkemizde yılda ortalama 25.000 yeni mühendisin mezun olduğu ve mühendislerin %25'inin işsiz ya da meslek dışı işlerde çalıştığı gerçeği karşısında alınan bu kararın bir keyfilik ve plansızlık içerdiği açıkça ortadır.

Bu uygulamada iki önemli konu ortaya çıkarılarak, gerekçe olarak öne sürülmektedir. Birincisi, dünyada artık teknik öğretmen yetiştiren eşdeğer öğretim kurumlarının olmadığı, ikincisi özellikle batı ülkelerinde “teknoloji mühendisliği” veya “uygulama mühendisi” nin bu bağlamda yer aldığı savunulmasıdır. Bu iki bilgi de kamuoyunu yanıltmak üzere yayılmaktadır. Ayrıca Türkiye’de teknik öğretim alanında “teknik öğretmen” in öğretmen olarak istihdamının olanaksız olduğu da öne sürülmektedir.

Birincisi, birçok ülkede, özellikle ABD’de, üniversitelerde, teknisyen/tekniker eğitiminde görev alacak teknik öğretmenler yetiştiren fakülte ve bölümler ile liselerde teknoloji derslerini verecek teknoloji öğretmenleri yetiştiren fakülte ve bölümler vardır. İkincisi, bu fakültelerdeki yeni yapılanmada, ABD’de ve Avrupa’da birçok ülkedeki “mühendislik teknolojü/teknolojisti” yerine Türkçe çevirileri ters sözcük sırasında yapılarak “teknoloji mühendisi” veya “uygulama mühendisi” adı kullanılmaktadır.

Teknik elemanların, dünyadaki statülerini ve devinirlikleri ile eşdeğerliklerini güvence altına alan üç adet uluslar arası anlaşma vardır. Bunlar “mühendisler” için Washington anlaşması, “mühendislik teknolojüleri/teknolojistleri” için Sydney anlaşması ile “teknisyenler” için Durban anlaşmasıdır. Bu üç ayrı anlaşma ile bu unvan ve mesleklerin birbirinden ayrı olduğu, bu mesleklere ilişkin profesyonel kurumların ve eğitimlerinin ayrı ayrı olduğu kesinlikle kabul edilmiştir. Bu anlaşmaların konuyla ilgili kişi ve kuruluşlar tarafından, hem içerikleri hem de anlaşmalarda ülkeleri temsil eden mesleki kuruluşlar açısından, iyice incelenerek irdelenmesinde yarar vardır.

Amerikan mühendislik ve teknoloji akreditasyon kuruluşu ABET’ in “ABET 2000” kriterleri, Avrupa mühendislik akreditasyon sistemi ve Türkiye’de yürütölen mühendislik programları değerlendirme sistemi (MÜDEK) tarafından da aynen alınmıştır. Buna göre mühendislik ve teknolojü/teknolojist, iş alanındaki yayılımda, bir biri ile örtüşmeyen biçimde tanımlanmıştır. Buna göre mühendis tasarlayan-projelendiren, teknolojü/teknolojist ise bu tasarım-projenin uygulanmasında görev alan, gerçekleştiren bir teknik elemandır. Bu iki mesleğin eğitim-öğretim programları kapsamaları, nitelikleri hatta akreditasyon koşulları farklıdır. Bu nedenle teknolojü/teknolojisti sırf amaca uygun bir ad takılarak “mühendisleştirmek”, dünya standartlarının bugünkü durumuyla bile olanaksızdır.

Mühendislik; eğitim, deneyim, uygulama ile edinilen matematik ve doğa bilimleri bilgisinin, doğal güç ve kaynakların insanlık yararına ve sürdürülebilirlik ilkeleri dikkate alınarak, mühendislik etiği gözetilerek kullanılması için yöntemler geliştirme uğraşısıdır. Buna göre mühendis bir sistemi tasarlayıp geliştirir, bunları uygulayan diğer teknik elemanlara yol gösterip, denetler. Mevcut durumda tekniker ve teknisyenlerin görevini,

uygulama mühendisi veya teknoloji mühendisi adı altında yeni bir kavrama yükleyerek, yetki ve sorumluluk açısından “mühendisleştirilen” ya da mühendisi sadece teknoloji uygulayan bir niteliğe indirgeyerek “teknisyenleştirilen” bir anlayış kabul edilemez.

Teknoloji Fakültelerinde mühendislik bölümlerinin kurulması durumunda, aynı üniversitede bünyesinde iki ayrı mühendislik bölümü (Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği vb.) kurulması gibi garip bir durum ortaya çıkabilecektir. Bunun yanında iş dünyasının ihtiyaçlarına ve isteklerine göre mühendislik teknolojisi bölümleri açılacağı ve mezunlarına “teknolojist” unvan verileceği de belirtilmektedir. Ülkemizde bu ara elemana karşılık olarak teknikerler kamu ve özel sektör işletmelerinde görev yapmaktadırlar. Özellikle meslek yüksek okullarında yapılan son düzenlemelerle işyeri eğitimleri ile birlikte eğitim-öğretim süresi üç yıla çıkarılarak nitelikli teknik eleman (tekniker) yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu durum ortadayken teknolojist, mühendislik teknolojistisi veya teknolog gibi kavramlar teknik elemanların yetki ve sorumluluk alanlarında yeni sorunlar ortaya çıkaracaktır.

Mühendislik mesleği altyapı sorunları çözülmüş, çağdaş ve bilimsel niteliklere sahip kaliteli bir eğitimi zorunlu kılmaktadır. Mesleğin uygulama alanı yönünden eğitimin niteliği, doğa ve kültürel çevrenin tahribi; birey ve toplum sağlığının riske girmesi gibi kamusal alana zarar verebilecek pek çok uygulamaya neden olabilmektedir. Ülkemizde var olan mühendislik-mimarlık fakültelerinin eğitimini kaliteli hale getirmek, fakültelerin alt yapı, donanım ve öğretim elemanı alanındaki eksikliklerini gidermek için çalışma yapılması gerekirken, siyasi olarak alınan bu kararların kamu yararına uygun olduğunu söylemek olası değildir.

YÖK’ün isimleri değiştirilen Teknik Eğitim Fakültelerinin kadro ve fiziksel olanaklarıyla Teknoloji Fakültesi mühendislik bölümlerinin kurulmasını tanınması, teknik eğitim fakülteleri ile mühendislik fakültesi arasındaki formasyon farkını kapatmaya yönelik olarak yapılan 3795 sayılı Yasa’yla ve daha önce çıkarmış olduğu yönetmelikle çelişmektedir. Buna göre; mühendislik unvan ve formasyonuna sahip olmayan öğretim üyelerinin bulunduğu Teknik Eğitim Fakültelerinde (Teknoloji Fakültesi) mühendislik eğitimi verilmesi açıklanamaz.

Mühendislik mesleğinin gereklerine uygun biçimde eğitim vermek üzere kurulmuş olan mühendislik fakülteleri ile teknik liselere öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan teknik eğitim fakültelerinin kuruluş amaçlarının okutulan derslerin ve içeriklerinin biri biriyle eşdeğerde olmadığı açıktır. YÖK de yapılan değerlendirmelerde teknoloji fakültesi bünyesinde açılacak mühendislik bölümlerinin, mühendislik fakülteleri bünyesindeki mühendislik bölümleri müfredatına eşdeğer olması göz önünde bulundurulacağı belirtilmiş olmakla birlikte, kurulan teknoloji fakültelerinin alt yapısının ve öğretim kadrosunun buna uygun olduğu söylenemez. Bununla birlikte, teknoloji fakültesi mezunlarının mühendis unvanı almalarını sağlayan düzenlemeler “bünyeye inemeyen, daima düzeyde kalacak bir zorlama olmaktan ileri gidemeyecek ve kuruluş amaçlarından kaynaklanan temeldeki yetişme farkını gideremeyecektir.”

Sonuç olarak; yeni kurulan teknoloji fakültelerinde teknoloji veya uygulama mühendisliği gibi bölümlerinin kurulması önümüzdeki süreçte mühendislik mesleğimizi, yetki ve sorumluluk alanlarımızı tam bir karmaşaya sürükleyecek ve meslek alanımızdaki istihdam sorununu artıracaktır. Bu nedenle konu daha da içinden çıkılmaz bir aşamaya gelmeden, meslek odaları başta olmak üzere ilgili taraflarını da kapsayacak biçimde yeniden gözden geçirilmelidir.

Tarih: 28 Aralık 2010
Sayı : 2123

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA

İlgi: 28.10.2010 tarih ve B.30.0.EC.0.00.00.03.08.05-544-039755 sayılı yazınız.

İlgi yazıda, Ülkenin gelişen ihtiyaçları ve yeni alanlarda diploma programlarının açılması, planlanmasının YÖK'ün en önemli görevleri arasında olduğu, kamu kaynaklarının etkin kullanımı, üniversitelerin imkanlarının iyi değerlendirilmesi, genç çağ nüfusun yükseköğretim talebini karşılarken yükseköğretimde okullaşmanın artırılması ile mezunların istihdam edilebilirliği arasında makul bir dengenin kurulması sağlıklı yükseköğretim politikası bakımından önemli olduğu, bu çerçevede dünyada ve ülkemizde gelişmelere paralel olarak açılması uygun görülen önlisans ve lisans diploma programları, öğrenci sayılarının azaltılmasının/ artırılmasının uygun olduğu düşünülen mevcut programlar ile birinci ve ikinci öğretim türlerinin yaygınlaştırılması konularında görüşümüz istenmektedir.

Birliğimizden görüş istenmesi olumlu olmakla birlikte, bugüne kadar önerilerimizin dikkate alınmadığını öncelikle belirtmek isteriz. Bugün itibariyle sorunlar o kadar üst üste bindirilmiştir ki bunların çözümünün Başkanlığınızca yapılabilirliği gözükmemektedir.

Yeterli fiziki alt yapı ve öğretim elemanına sahip olmadan açılan mühendislik-mimarlık fakülteleri ve ülkenin ihtiyaçları dikkate alınmadan mühendis ve mimar yetiştirmeye yönelik olarak uygulanan eğitim politikaları, mesleki eğitim alanındaki en önemli alt yapı sorunlarının başında gelmiştir. Mühendislik ve mimarlık alanında arz fazlası bulunması sebebiyle mevcut mimar ve mühendislerin %25'i işsiz veya meslekleri dışında alanlarda çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu alanda ki mevcut talep de uluslararası kriterler ve meslek standartları doğrultusunda şekillenmemekte ve disiplinler arası ilişkilerin sağlıklı bir şekilde kurulmaması sonucunda meslek alanları belirlenmemekte ve uzmanlık alanlarında ihlaller yaşanmaktadır.

Plansız ve programsız her ile bir üniversite açılması, Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin kapatılarak Teknoloji Fakültelerine dönüştürülmesi, mühendislik ve mimarlık alanlarına yeni sorunlar eklemiştir. Ayrıca, hayat boyu eğitim gerekçe gösterilerek 650.000 teknikere mühendislik yolunu açan programınız doğru ise, sorunların görülemez boyutlara geleceği açıktır. Bugüne kadar üniversite sınavlarında, fen bölümünden mezun olmak ve başarılı olmak koşul iken, eşitlik ve hakkaniyet ilkesine aykırı olarak tarafınızca “mühendis” ünvanı dağıtılmaya başlanmış ve ihtiyaç olan ara eleman yok edilmiştir.

Kurulunuz bünyesinde oluşturulmuş olan Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonunuz, Akademik Değerlendirme ve Kalite Rehberi yayınlamış ve bu rehberde kurumsal değerlendirme süreçleri irdelenmiştir. Eğitim-öğretim süreçlerinin değerlendirilmesinde, kurum, öğretim elemanı ve öğrencilerin düzeyleri ve kriterleri ele alınmıştır. Araştırma ve geliştirme (bilgi üretme) süreçleri değerlendirilirken, altyapı, öğretim elemanı, bilgi paylaşımı ve kaynağın önemli yer tuttuğunu görmekteyiz. Yükseköğretim Kurumunca düzeyler belirlenirken, bugüne kadar karar alma sürecinde bu kriterlerin değerlendirilmemesi anlaşılabilir olmaktan uzaktır. Birliğimizden, kısa sürede yazılı görüş istemek karar alma süreçlerine katıldığımız anlamına gelmemektedir. Kurumlar, yönetim ilkesinden hareketle, Birliğimizden kısıtlı sürelerde görüş talep ederler ancak, bugüne kadar bu görüşlere itibar edildiğine ilişkin bir tanıklık sözkonusu olmamıştır.

Sonuç olarak, kağıt üzerinde görüş istemekten ziyade karar alma süreçlerine aktif katılımın yolları açılmalıdır. Dünyada başkaca bir örneği olmayan Kurulunuz, elindeki gereksiz yetkileri kullanmadan akademik dünyanın özüne uygun demokratik, katılımcı ve şeffaf bir süreç izlemelidir. Tüm tarafları karar alma süreçlerine katıp, ülkenin ihtiyaçlarına uygun bir yükseköğretim planı yapıp bunu bir program çerçevesinde hayata geçirmenin olanağını yaratmalıdır.

Saygılarımızla.

N.Hakan Genç
Genel Sekreter